

20. oktober 2004

Kr. 10,-

69. årgang

ORGAN FOR MENTAL, SOSIAL OG ØKONOMISK NYORIENTERING

Nr. 9

VÅRT MÅL: Et fritt levende selvvirksomt samfunn
 VÅR METODE: Selvkontroll og hensynsløs, men objektiv kritikk
 VÅRT MIDDEL: Ny livsorientering bygget på Kristusimpulsen

MOTTO: Riv ned alle gjerder som skiller menneskene og hindrer dem fra å oppleve og erkjenne våre dype fellesinteresser innenfor vårt felles samfunn. Frem med helhetsfølelsen og totalitetsbevisstheten. Ned med partipolitikken og klassekampen. Frem med det frie levende selvvirksomme samfunn.

Samfunnsrekneskapen

Før eg i 1935 tok til på studiet i sosialøkonomi ved Universitetet i Oslo, hadde eg fått høve til å oververe eit foredrag av den landskjende tenkjareren og foredragshaldaren, B. Dybwad Brochmann. Denne mannen tok føre seg mange av dei faga som førte fram til universitetseksamen.

Det heilt nye han tala om, var at han sette seg opp eit samfunnsrekneskap, eit heilskapsrekneskap, for det samla samfunnet. Det blir feil å setje opp eit budsjett, før ein har eit påliteleg rekneskap. Samfunnet lever av produksjonen, ikkje av skattepengane, sa denne Brochmann.

Den gongen eg byrja på studiet, vart studiet utvida med tre år, med avsluttande eksamen. Eg valde seks års studietid. Men etter at eg hadde følgt studieplanen i fem år, både med heimestudium og studium på Universitetet, kom Hitler sine folk marsjerande oppover Karl Johan. Då slutta eg og drog heim. Bygde heller ein verkstad for å skaffe leve-måten.

Dybwad Brochmann var i si tid vald inn på Stortinget for Samfunns-partiet, men vart slegen ut av KrF-representanten Nils Lavik ved seinare val. Avisene sa at berre ei stemme skilde Brochmann frå Lavik ved valet.

Eg lærte ein heil del på Universitetet. Det lengste studiet kravde eksamen i fleire fag, som vart tekne med i den nye studieplanen. Eit av dei var eksamen i bokføring og handelsrekning. Eit anna var eksamen i matematikk i tilknytning til aktuarstudiet. Eit tredje var sannsynlighetsrekning, finne ut storleiken på forsikringspremien som årleg måtte betalast, for eit menneske som truleg levde til han eller ho vart 60 – 70 eller 80 år.

Men det sentrale faget til studiet var det som vert kalla Økonomikken. Dette faget omfattar økonomisk soge, frå starten av den gongen verda (Europa) fekk pengehushald. Vanlegvis seier ein at pengehushaldet starta med Columbus. Han som «fann» Sør-Amerika og hertok eit land fullt av gull.

Columbus vende heimatt til Spania med ein ny handelskultur – gullalderen. Vi kjenner til gullalderen, då alle verdas myntar skulle ha gullet som verdimålar. Korn som verdimålar vart avleggs, men ei ny utvikling spreidde seg. Skulle korn vere

verdimålar, måtte jorda under plo-gen. Det var først på slutten av 1700-talet at ein tok til å så korn i dyrka jord. Det skjedde i slutten av dette århundre, at plo-gen kom i bruk i Europa. Det skjedde i Syd-Tyskland fyrst, så spreidde jorddyrkinga seg over det heile. Jorddyrking var framandt i til dømes Ørsta til omkring hundreårsskiftet. Slik forfatta-ren Sigurd Hoel skildrar det, så vart det store basketak mellom bøndene på Hedmark, om det ikkje blei forgiftning av jorda om treplo-gen blei skifta ut med jernplog. Det skjedde i byrjinga av 1800-talet. Då eg var liten gut, var udyrka mark det vanlege. Høyhesjane vart laga av liggande staur.

Men medan handelen og bankhusa vaks i Europa, vart gullstandarden etterkvart skifta ut med ein viss prosentsats av krona sitt verd, dersom nokon gjekk konkurs. Siste talet som studentane hørte om, var 60% av kroneverdet. Dette skulle den konkursramma få att av det opphøvelege konkurstalet. Sidan den gongen famlar ein i blinde i heile finansverda om kor mykje den konkursramma skal få att av banken i høve slutt. Sist vi hadde eit skred med konkursar hjå oss, var i byrjinga av 1900-talet. Eit stort tal gardbrukarar, landet over, gjekk frå gardane sine, ettersom den norske krona vart verdiløst. Når så Mowinkel-styret kom og sette krona opp i pari kurs, vart tilstandane vere!

Men dyrking av jorda, vart det mykje av i konkurstida. Det var tida då den tekniske utviklinga sette inn over den vestlege verda. Jarnplo-gen og dobbeltdrettet med hestane, vart skifta ut med traktoren og utviklinga fossa vidare. All slags produksjon, og fyrst og fremst i landa der kristendommen gjorde inntog, skaut fart. Sjølv i dei mest avsideliggjande egne, kom der fabrikkar og fabrikkproduksjon. Kva så med pengane, desse som skulle måle verdet av den støtt stigande produksjonen. Nye skip på havet, bilane kom og flytrafikken skapte nye måtar å kome fram på. Pengane som i si tid var knytta til korn, gull og edle steinar, vart heile vegen for lite av, for å halde tritt med utviklinga. Dei vart meir og meir knytta til sjekkar, vekslar, obligasjonar og bankutskrifter, slike som remisser skapt frå bankane,

med opphav frå landa sine sentralbankar mot pant i delbankane sine tal.

Den stigande tekniske utviklinga, jaga verda framover. Gullet som ein gong var det aller beste bytemiddel, ligg i dag ubrukande under jorda att i Fort Knox i USA. Utviklinga over verda, som stadig set fart i handelen mellom landa med nye varer, gjer støtt nye måtar å byte varer og eigedom på turvande. No er ikkje pengane gull lenger, men papir utan fast dekning. Ein «klok» mann på Stokke i Hjørundfjorden gøynde alle hundrelappane sine under budasolane i tjukke lada. Han meinte på den måten å gje lappane sine æveleg verdi. Han tenkte ikkje på makken i molda som åt dei opp.

Det var munken Luca Pasiola som i år 1494 skapte «Det dobbelte bokholderisystemet». Han er ein kjend fransiskanermunk og berømt i matematikk. Dette systemet er i dag innført i det moderne handelsliv. I 1935 blei systemet innført hjå meklarar, sakførarar og fleire som ikkje akkurat sokna til handelen.

Dybwad Brochmann som opphøveleg var bokhaldar for Norsk Hydro på Rjukan, gjekk vidare med Luciolas rekneskapstanke og skapte den fyrste skissa av eit samfunnsrekneskap. Det er dette professor dr. Johan Vogt har teke fram i omtalen sin av Brochmann, der han hyllar mannen som pioner i sosialøkonomi.

Vi måtte ha eit rekneskap å bygge på når vi set opp budsjetta såvel privat som offentleg. Som stortingsmann bar BDB fram denne nye tanken, men møtte motburd av Nygårdsvold-regjeringa og fleire av representantane den gongen. Dei kalla det *kvaksalveri*. Tanken var likevel god, meinte fleire professorar på Universitetet.

Her møtte Dybwad Brochmann for alvor det han i bokverket sitt kalla *mentalitetsspørsmålet*. Bytemiddelet – pengane – var omgjort til eit gudebilete innan landet sitt styringsverk, og ikkje berre hjå oss i Norge, men i alle verdas handlande land. Pengane var gitt ibuande verdi slik som eple og poteter. Denne store løgna lever sosialøkonomien enno på, ja verda over, den dag i dag.

Anders Ryste

Helhetsøkonomien (Totalitetsøkonomien) (Kortversjon ved Alf J. Wang (Del I))

Av ingeniør G.E. Bonde

Ordet økonomi stammer fra gresk og betyr godt stell, god husholdning. Totalitetsøkonomien er læren om den objektive realøkonomien som gjelder for menneskene og samfunnslivet som en del av det universelle hele. Det er læren om den universelle økonomi, en vitenskapelig lære av samme grad som f.eks. naturvitenskapens og astronomenes lære om verden og verdensaltet – det er læren om det økonomisystem som eksisterer i naturen og universet fra den skapende utviklingsside – uavhengig av menneskenes tanker.

Det som er Brochmanns store fortjeneste er at han påviste denne sammenheng i all økonomi. Han påviste at den menneskelige økonomi i virkeligheten var avhengig av den universelle økonomi. Det var naturens store grunnlover som var grunnleggende også for den menneskelige økonomi. Hva er grunnloven som er utgangspunktet? Det er loven om stoffets og energiens konstans. I naturens økonomi går intet til spille. Alt er der fra den skapende utviklings side i tilstrekkelig mengde. Vi behøver ikke å frykte for at det skal oppstå mangel i naturens rike. Eksistens- og livsfrykten forsvinner i samme øyeblikk menneskene blir klar over at de er inklusive den store sammenheng hvor intet mangler.

Totalitetsøkonomien er et veldig stort og omfattende område, den har det utgangspunkt, at hvis vi kan oppfatte naturens økonomi, har vi løsningen for den menneskelige. Frykt ikke for den dag i morgen det er sørget for alt sammen. Det er dette som verden altså enda ikke har oppfattet og tror på. Men i naturen der er allting til stede. Intet mangler, alt er selvvirksomt, og prisene det er null. Intet koster. Det er sørget for det fra den skapende utviklings side. Se til i den menneskelige økonomi å komme så nær opp til naturens økonomi og dens grunnlover som råd er. Menneskene vil da bli materielt frigjort, og slippe å slite hele sitt liv. Det er målet. Og det oppnås når prisene nærmer seg null. Vi skal ikke betale

med priser og penger, men med ytelser og tjenester, med realøkonomi. Hvor den ene tjeneste er den annen verd. Det er BDBs store fortjeneste at han har gjort det samme innenfor samfunnsøkonomiens verden, som Newton gjorde i fysikkens. Brochmann anga den matematiske lov som muliggjorde i «praksis» at den menneskelige økonomi kan bringes i overensstemmelse med naturens økonomi. Vi fikk den matematiske lov angitt i form av samfunnsregnskap, (totalitetsøkonomien) og som er aktuell på verdensbasis.

Det er denne grunnlov for den menneskelige økonomi som altså gir den rettleiding som menneskene trenger om veien for å nå målet vi skal frem til; «nullpris og materiell frigjørelse». Mange sier dette er komplisert. Vi må bare ikke være bundet til de tankebaner som den gamle sosiologi lærer oss.

Samfunnsregnskapet viser oss at veien til nullpris og materiell frigjørelse går gjennom praktisering av de tre begreper: Dekapitalisering, Desentralisering og en ny gjensidighetens mentalitet.

Hva er da Dekapitalisering? Det er den enkleste ting av verden, nemlig å gå tilbake den vei vi før har gått frem. Det er å gjøre godt igjen det gale vi har gjort ved å gå kapitaliserings vei. Den har skaffet oss alle ulykker vi har opplevet i denne generasjon: To veldige verdenskriger og deres ødeleggelser, en verden i uro gjennom en sekel. Vi må tilbake til den samfunnsform hvor vi er uavhengige av penger.

Dybwad Brochmann hevdet at den vei man må gå for å avskaffe kapitalens makt og for å få stadig billigere varer, må bestå i en kontinuerlig avskrivning av all realkapital. Hvis bedriftene foretar regelmessige avskrivninger av bygninger, maskiner osv., utover den løpende slitasje, og hvis huseierne nedskriver husenes bokførte realverdi etter hvert som de avbetaler den gjeld som hviler på eiendommene, vil man til slutt kunne bokføre all gammel realkapital til null, å beregne en stadig lavere husleie. De beløp som måtte gå til av-

■ forts. side 11

Samfunnsliv

Grunnlagt
1931

Sosialpsykologisk avis

Med i redaksjonen

Organ for folkebevegelsen
for ny livsorientering
(Tidligere Samfundspartiet)Astrid Strømme
Indre Sædal 16
50 44 NatlandBertram Dybwad Brochmann
grunnleggerAnders Ryste
disponent og
hjelperektor
6150 ØrstaDag Ove Johansen
8200 Fauske
tlf. 756 42 754E-post: dagoj@online.no
redaktørVed innbetalinger benyttes
NB!

Postgironr.: 0532.08.40645

Internett: www.samfunnsliv.no

Heile verdas finansvesen må i støypeskeia

Anders Ryste
Ørsta

Fiktive renter

Om du set i jorda ei bøtte med friske poteter om våren og får tilbake 10 bøtter friske matnyttige poteter når du haustar dei. Så har du fått attende dei potetene du sådde med renter. Kall potetene du haustar for realrenter. Det gjorde professor dr. Johan Vogt.

Om du set i banken kr 100.000 og banken låner ut pengane for å setje opp ein aviskiosk og kiosken sel for kr 110.000 i løpet av eit år, så har virksomheita betalt bygginga av kiosken, men dessutan har eigaren i tillegg til pengane som han sette i banken fått kr 10.000 i fortjeneste. Pengane han sette inn har såleis forrenta seg. Men kan pengane forrente seg slik som poteta i jorda?

Så er spørsmålet: Er dette reelle eller fiktive renter. Det er dette den danske siviløkonomen Gottfrid Feder skriv om i boka si: Renter og ruin. Feder drog til Tyskland for å få tyskarane til å revolusjonere finansverda med omsyn til det han kalla reell og fiktiv økonomi. Feder vart drepen i ei bilulukke, men det heiter at tyske bankfolk tok opp ideane hans.

Berre ein sosialøkonom i vårt land har for alvor sett seg inn i Fe-

ders økonomi. Det var professor dr. Johan Vogt. Professor Ragnar Frisch som var lærar i Fredriks gate 3 i Oslo samstundes som eg var der, prøvde å få tak i Vogts nye tankar, men greide ikkje å finne skilnaden på fiktiv og realøkonomi.

I dag skjelv mange i buksene fordi det teiknar til rentestigning! Vi hugsar ei tid då rentene var 10–15%, no er dei nede på 2–3%. At billige renter verkar positivt på landet sin økonomi, skynar alle. Kanskje var det rett tenkt at den norske sosialøkonomen professor Johan Vogt ved sosialøkonomisk institutt i Oslo i si gransking, å setje eit avgjerande skilje mellom det han kalla fiktiv økonomi og det han kalla realøkonomi. Svingingane i renta kjem av at finansverda ikkje enno klårt set eit skilje mellom det som er reelle verdier og det som berre er fiktive tal!

Professor dr. Johan Vogt var den fyrste som tok opp Dybwad Brochmanns nye økonomi på det sosialøkonomiske planet, men kvar er økonomane i dag? Har dei enno ikkje lært elevane sine å setje eit skilje mellom fiktiv økonomi (budsjettøkonomi) og realøkonomi, eller skal vi ein gong til oppleve ei fiktiv rentestigning på opp til 10–15%.

TRONDHEIM - EN BY I SOMALIA?

Trondheim kommune synes det er umenneskelig å la asylsøkere som har fått avslag, gå vinteren i møte uten tak over hodet og mat i munnen. Da slår Ferme-Erna Solberg til og hevder følgende: - Å gi urettmessige asylsøkere mat og tak over hodet, vil gjøre Trondheim til Somalias største by.

Vel, det er enkelt å skjønne hvor empatien og velstanden tar veien når man ser henne i aksjon. Hun kan jo bare kontakte Krohn Devold for å be henne innkalle amerikanske styrker til å bombe Somalias største by for dermed å kvitte seg med problemene på den måten. Det har de jo gjort tidligere....

DOJ

LEDER -

Vatikanets coverup avsløres i «da Vinci koden»

Dan Browns bok "Da Vinci koden" har vært en suksess over hele verden. Den er bygget opp som en spennende og lettest thriller om viktige religiøse problemstillinger som er forsøkt holdt skjult av kirken - i denne sammenheng den katolske kirken, siden det berømte kirkemøtet i Nikea i år 325 e.Kr. der Konstantin den store og en rekke kirkelige maktpersoner bestemte hvilke skrifter Bibelen skulle inneholde.

For oss som har fulgt med i den religiøse debatten de siste par ti-årene, er mye av det som skrives "gammelt nytt". En av Browns hovedpersoner forteller bl.a. om de evangeliene som aldri fikk plass i Bibelen etter Nikea: Filip-evangeliet og Maria Magdalena-evangeliet. Her kan vi tilføye at også Thomas-evangeliet ble utstøtt i Nikea.

I boken drøftes også ideer om at Jesus overlevde korsfestelsen og levde videre og fikk barn med Maria Magdalena. Maria Magdalena er, i følge boken, feilaktig blitt fremstilt som en skjøge, en prostituert, av pavekirken, dette fordi alt som hadde med seksualitet og formering å gjøre ble fremstilt som syndig av den mannsdominerte kirken. De feminine egenskaper var skitne og syndige. Men Maria Magdalena var den Jesus elsket mest av alle, fordi hun var hans ledsager, i følge boken: hans hustru.

På Leonardo da Vincis berømte maleri "Natverden" (The Last Supper), er mange av disse skjulte budskapene lagt inn for at pavekirken ikke skulle oppdage at det fantes en bevegelse som forsøkte å ta vare på de gamle kunnskapene om Jesu liv og levnet - altså sannheten om ham som menneske.

Boken er både medrivende og interessant og er et viktig innlegg i debatten om den katolske kirkes maktbruk og maktposisjon gjennom bl.a. organisasjonen Opus Dei. Nå er det viktig å understreke at også den protestantiske kirken bygger sin religiøse tro på det tradisjonelle Jesus-oppfattningen om jomfrufødsel og oppstandelse fra døden.

Det interessante er at i Dan Browns bok fremkommer opplysninger om hvorfor og hvordan den feminine siden av menneskelivet er blitt undertrykt gjennom århundrene og hvorfor det patriarkalske synet har fått dominere og gjennomsyre alt samfunnsliv. Det er bare å se til våre dagers konflikter om kvinnelige prester og biskop Kønns problemer i møtet med en mannsdominert kirke.

I et senere nummer av Samfunnsliv skal vi komme tilbake til et utdrag fra Dan Browns bok der viktige elementer rundt Bibelens tilblivelse blir diskutert.

I dagens utgave av Samfunnsliv følger en serie debattinnlegg i forbindelse den katolske kirkens syn på menneskerettigheter - den såkalte Matlary-debatten.

Her er forlagets omtale av boken:

Under et opphold i Paris blir Robert Langdon, professor i religiøs symbolologi ved Harvard, oppringt midt på natten; På det ærverdige Louvre er museumsкуратор Jacques Sauniere funnet myrdet, og ved liket finner politiet en ubegripelig kode.

Uvitende om at han selv er mistenkt før drapet, går det raskt opp for Langdon at han er blitt involvert i en sak som gjelder langt mer enn dette ene mordet, og der han på mystisk vis har en av hovedrollene.

Mens Langdon og det franske politiets kryptograf Sophie Neveu forsøker å avsløre den gåtefulle beskjeden finner de ledetråder gjemt i Leonardo da Vincis verk, ledetråder som er saynlige, men mesterlig forkledd av kunstneren.

En kopling til den myrdede kuratoren forsterkes når det avsløres at han hadde tilhørt Prieuré de Sion, det skjulte selskap som har talt medlemmer som Newton, Botticelli, Hugo og Da Vinci. Langdon mistenker at de er på sporet av en fantastisk historisk hemmelighet, som gjennom århundrene beviselig var like opplysende som farlig. Om ikke det labyrinthiske puslespillet dechiffreres i tide går en eksplosiv hemmelighet i graven.

Et kappløp har nettopp begynt.

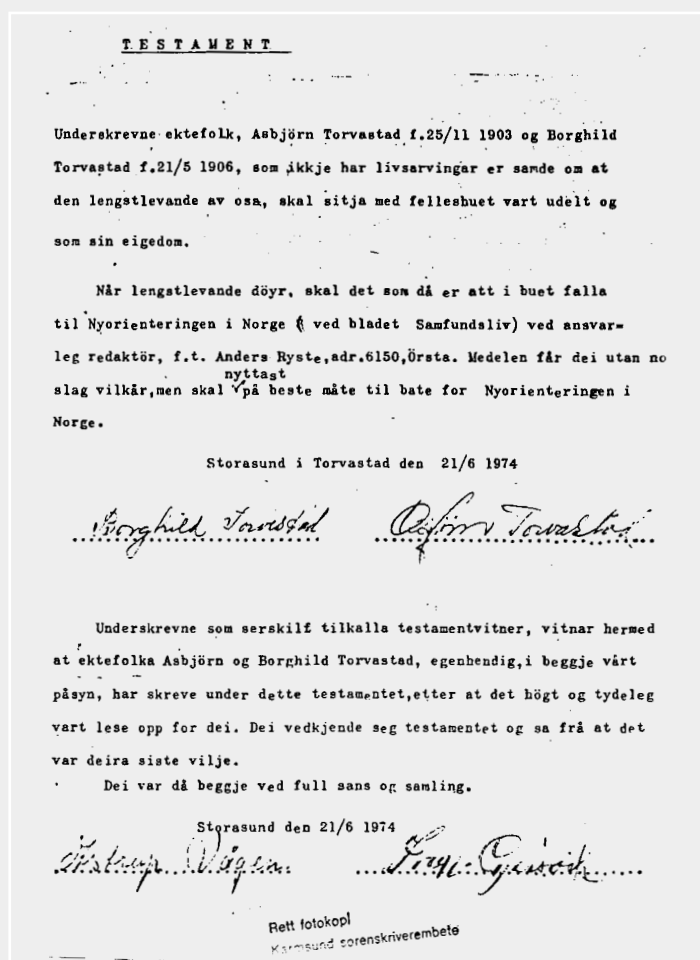
Dan Brown:
Da Vinci koden
Bazar Forlag 2004
ISBN: 8280870156

 DOJ

Redaktører 2004

JANUAR: Dag Ove Johansen
FEBRUAR: Astrid Strømme
MARS: Dag Ove Johansen
APRIL: Astrid Strømme
MAI: Dag Ove Johansen

JUNI: Astrid Strømme
AUGUST: Dag Ove Johansen
SEPTEMBER: Astrid Strømme
OKTOBER: Dag Ove Johansen
NOVEMBER: Astrid Strømme
DESEMBER: Dag Ove Johansen

TESTAMENTET

For å stanse alle spekulasjoner i forhold til arven som Avisen Samfunnsliv fikk, trykkes i denne utgaven av avisen selve testamentet i sin helhet. I testamentet fremgår helt entydig at arven tilfaller Nyorienteringen i Norge (ved bladet Samfunnsliv) ved ansvarlig redaktør f.t. Anders Ryste, adr. 6150 Ørsta. Konto for arven finnes i Volda og Ørsta Sparebank.

I tillegg har avisen Samfunnsliv også en driftskonto i Postbanken. Nåværende redaktør av Samfunnsliv, Dag Ove Johansen, ble i stand til å disponere kontoen i Volda og Ørsta Sparebank først f.o.m. 1.juli 2004 og driftskontoen først f.o.m. 1.september 2004. Forsinkelsene skyldes i hovedsak at flere dokumenter skulle underskrives og godkjennes hos begge banker.

DET FRIE SAMFUNN

(skannet inn elektronisk fra Samfunnsliv nr. 1-1931 og språklig bearbeidet ved DOJ)

Ett, fritt, godt, sterkt og målbevisst samfunnsliv er vårt formål.

Våre «fiender» er alle de som ser «det bestående» samfunnsliv slik at man organiserer alle mot alle under navn og skinn av «orden» og «system». Våre folk og venner er alle som er trett av partipolitikk, av organisasjon, av splittelse og av interessekonflikter, for vi har lært av fortiden hvordan all slik strid ender.

Vi vet at vårt folk er et stridbart folk, og mange vil kanskje lese vårt blad i det håp å se sine politiske motstandere nedrakket fordi de tror at de selv er bedre enn sine motstandere. — Disse lesere vil bli skuffet. For alle som strider innenfor de politiske og religiøse blindgater vil egentlig det samme uten selv å vite det. Det ligger psykisk-optiske bedrag til grunn for det hele.

Å få disse bedrag og især selvbedrag oppklart og påvist er det samme som å bane veien for et fritt samfunn.

Det frie levende samfunn er en annen form for kollektivismen som verden holdes i uvitenhet om. Pavekirkens frukt: «Fascismen» og Lutherkirkens frukt: «Statssosialismen», samt den gresk-katolske kirkefrukt: «Kommunismen», er som samfunnsorden betraktet eller som «form for kollektivismen» egentlig det samme. Hva det strides om, er egentlig bare hvem som skal ha makten innenfor den hedensk-religiøse statsform.

Ingen kjenner det levende dynamiske organiske samfunn, som hva form og drivkrefter angår ligner alle de levende organismer, planten, dyret og mennesket. Menneskene ser på sitt samfunnsliv med verdenshistoriens briller og synes ikke å ha noen ide om at verdenshistorien egentlig bare er mentalitetens historie eller det menneskelige sjelens naturhistorie. Meget få nålevende mennesker kjenner og gjennomskuer den verdenskrise som de selv står aktivt oppe i, og som verken vil eller kan eller skal ende før all for oppdiktet skinnvirkelighet avløses av realiteter og virkelighetskjennelse.

Det frie samfunn betyr det religiøse, politiske og vitenskapelige dagdrømmeris avløsning av en høyere selvorientering og samfunnsorientering.

Den nye kollektivismen ligner den kollektivismen som vi ser i alt levende organisk liv, hvor det mangeartede, forskjellige og differensierte er selve betingelsen for samvirke, samspill og samliv. Den gamle falleferdige kollektivismen (som de enfoldige drømmere kaller «det bestående») ligner en kirke som er muret opp av tusener døde steiner, som alle er like og som er kittet sammen med sand og kalk. På toppen er et spir som peker bort fra virkeligheten — opp og ned av i det uendelige rom.

I den nye kollektivismen er disse steinene omdannet til «celler» i en stor levende totalitet fordi «steinene» da de ble «celler» fikk en høyere bevissthet.

Det gamle samfunnssystem ligner et eggeskall av kalk og sand. In-

nenfor ligger menneskenes levende samfunn i «fødselssmerter» og venter på mer luft, mer plass, mer tid og høyere himmel. Virkelighetens verden er større enn eggeskallet

Våre såkalte «konservative» barn lager hver dag mer eggeskall av sand og kalk. Våre såkalte «radikale» barn prøver å sprengne skallet. Men ingen av disse stridende barn kjenner de nye friere livsformer utenfor eggeskallet. Men så lenge kyllingen altså ikke er moden for det nye liv, så lenge er det godt at skallet holder, eller at det fornyes som i Russland og Italia. Å orientere kyllingen (her det kollektive menneske) og gjøre den mentalt moden for de nye livsformer, er dybdepsykologiens oppgave. Det er alle deres oppgave som tror på det hellige levende samfunn som en virkelig eksistensform, og som er trett av alle religiøse og politiske tankeformer og fantasiformer.

Alle religioner er en billedverden bil for det egentlige og virkelige. Som småpiker leker med dukker og dikter liv i papir og strå fordi de engang skal bli voksne og føde levende barn, på samme måte er alle religioner en fantasiverden i menneskenes kollektive barnekammer.

Paulus har diktet våre europeiske samfunnsreligioner. Men verdens frelser Jesus Kristus, som Paulus har omdiktet til religion, er ingen religionsstifter — ingen konkurrent av hr. Buddha eller hr. Kristian Schjelderup — eller av mil de andre store og små profeter. Kristus er den første og den eneste som sa den levende form for kollektivismen. Han kom til vår religiøse verden, som dyrket og fremdeles dyrker de dødes gud, for å lære oss å dyrke de levendes gud.

Han kjente sammenhengen med stammen og grenene. Han kjente kollektivismens psykisk dynamiske krefter som «den empiriske vitenskap» ikke ennå formår å «erfare» som virkelighet og kausallover.

Men det religiøse menneske slo Kristus i hjel for å få mer religion istedenfor den av Kristus anviste kollektivismen. Det religiøse menneske korsfester ennå hver dag sin frelser, og dette hans blod kommer fremdeles over oss og våre barn.

Var det mulig, da ta denne kalk fra meg — dog ikke som jeg vil, men som du religiøse menneske vil?

Når Norges bønder og arbeidere leker samfunnsorden i Oslo, så forholder de seg til det kollektive liv og dettes determinerte vesen og lover, som barn på 4 år når de skal kjøre bil med tomkasser. — Engang lærer de nok å kjøre. Det er bare synd at de skal få hele samfunnet til prøveklut før de har innsikt. — Men det kan vel ikke bli billigere? Så lenge mennesker ikke har selvkontrollen og kontrollen over sin egen fantasi, så får vi andre finne oss i å dele skjebne med dem. — Bedre var det om barn ikke fikk lov å leke med samfunnslivet, men da barna ennå er i flertall, vil de umyndiges røst og de blinde veilederes «vink for dagen» (i Oslo-pressen) ennå en tid underholde vår nøysomme verden.

I det frie levende samfunn leker vi ikke lenger med religion og politikk, men vi bygger på et objektivt kjennskap til determinerte psykisk-dynamiske lover.

Religionen og politikken blir ikke «avskaffet» men «oppfylt»! Sann-

heten i begge deler blir virkelighet. Når sannheten i religionene og politikken blir til virkelighet, så er det «oppfylt» det som vi drømte om i kollektivismens barneværelse. — Papirdukkene blev til virkelige levende barn. — Tomkassene blev til virkelige biler.

Frykten er det frie samfunns største hindring. Frykt er det samme som uvitenhet og vantro. Den farligste form for uvitenhet er den akademiske uvitenhet som tror og nødvendigvis må tro at den vet noe. Den klassiske uvitenhet er den akademiske «kunnskap» overalt hvor spørsmålet om kollektivismen gjør seg gjeldende. — Akademikeren står helt fremmed for den psykisk dynamiske kollektivismen som skolene, kirke og universitetene hindrer ham fra å tilegne sig. All kollektiv dynamikk gjelder på universitetene og i kirke for å være oversanselig mystikk og trolldom.

Men i det frie samfunn kjenner vi dette levende samfunns levende, skapende krefter, og vi vil lære hverandre å ta disse krefter målbevisst i var gjensidige tjeneste.

I det falleferdige samfunnsliv, som de umyndige kaller «det bestående», driver våre akademikere storstilt kvakksalveri med det levende samfunns dynamikk. — Ingen kan beherske krefter som de ikke kjenner.

Kytshagen, 23/9 1931.

B. Dybwad Brochmann.

Tro kan ikke bombes

NAOMI KLEIN CANADISK
JOURNALIST OG FORFATTER

DAGBLADET

Torsdag 7. oktober 2004

MITT FØRSTE MØTE med Muqtada al-Sadrs Mahdi-milits kom den 31. mars i Bagdad. Den amerikanske okkupasjonsjefen Paul Bremer hadde akkurat sendt bevæpnede menn for stenge den unge sjialederens avis «Al Hawza». Bremer hevdet at det skapte vold mot amerikanerne når avisen trykket artikler som sammenlignet ham med Saddam Hussein. Sadr reagerte ved å be om at tilhengerne hans skulle protestere utenfor portene til den grønne sonen og kreve at «Al Hawza» ble gjenåpnet.

Jeg hadde lyst til å dra dit, men det var et problem: Jeg var ikke passende kledd for en flokk dypt troende sjiamuslimer. På den annen side, dette var en demonstrasjon for pressfrihet - kunne de virkelig ha noe imot en journalist i vide bukser? Jeg tok på meg et hodetørkle og la i vei.

Jeg ble snart stoppet av et svartkledd medlem av Mahdi-militsen. Han ønsket å snakke med tolken min om mitt valg av antrekk. Situasjonen ble fort alvorlig: En annen Mahdi-soldat grep fatt i tolken og dyttet ham mot en bombevegg i betong så han skadet ryggen sin stygt.

DET VAR EN NYTTIG påminnelse om hvem Sadr faktisk er: ikke en anti-imperialistisk frigjøringshelt, slik enkelte på ytterste venstre fløy har fremstilt ham, men en som ønsker å få utlendingene ut slik at han selv kan gripe og herske over store deler av Iraks befolkning. Men Sadr er heller ikke den endimensjonale skurken som så mange i medie-

ne tegner et bilde av, et bilde som har fått mange liberale til å forholde seg rolige når han blir nektet å delta i valg, og til å se en annen vei når amerikanske styrker hver natt brannbomber sivilbefolkningen i Sadr-byen.

Muqtada al-Sadrs krav om pressfrihet omfatter kanskje ikke kvinnelige journalisters frihet til å dekke ham. Men han burde likevel ha rett til å utgi en politisk avis, ikke fordi han tror på frihet, men fordi vi liksom skal gjøre det. Sadrs krav om rettfærdige valg og slutt på okkupasjonen krever vår uforbeholdne støtte - ikke fordi vi er blinde for hvilken trussel han ville utgjøre dersom han faktisk ble valgt, men fordi det å tro på selvstyre faktisk betyr at man må innse at utfallet av et demokratisk valg ikke er noe vi kan bestemme over.

DENNE TYPEN nyanserte skillegjøres ofte i Irak. Mange mennesker gjør møtte i Bagdad, fordømte sterkt angrepene på Sadr og tok dem som bevis på at Washington aldri hadde vært ute etter å demokratisere landet. De støttet sjialederens krav om slutt på okkupasjonen og om åpne valg umiddelbart. Men når jeg spurte dem om de ville stemme på ham i et slikt valg, lo de fleste av tanken.

Men i Nord-Amerika og Europa har tanken om at man kan støtte Sadrs krav om valg uten dermed å omfavne ham som Iraks neste statsminister, vist seg å være vanskeligere å gripe. Fordi jeg har hevdet dette synspunktet, har Nick Cohen i «London Observer» anklaget meg for å komme med «unnskyldninger for teokrater og kvinnehater» mens Christopher Hitchens i «Slate» har beskyldt meg for å være en «sosialist-feminist som lar seg bedære av

teokratisk fascisme».

En pike kan riktig la seg bedære over alt dette mandige forsvaret for kvinners rettigheter. Men før Hitchens får komme ridende til unnsetning er det verdt å huske hvordan han rasjonaliserte sin beryktede støtte til krigen: Selv om de amerikanske styrkene faktisk var ute etter oljen og militærbasene, argumenterte han, ville frigjøringen av det irakiske folk være en slik gledelig bivirkning at alle fremskrittvennlige mennesker burde hilse krysserraketene med jubel.

UTSIKTEN TIL frigjøring er fremdeles er en vits i Irak, men likevel hevder Hitchens nå at den samme kvinne- og homofientlige amerikanske regjeringen er irakernes beste beskyttelse mot Sadrs type kvinne- og homofientlig religiøs fundamentalisme.

Det er ingen tvil om at Irakerne står overfor en voksende trussel i form av religiøs fanatisme, men amerikanske styrker vil ikke beskytte irakiske kvinner og minoriteter fra fundamentalisme, mer enn den har beskyttet irakere mot å bli torturert i Abu Ghraib-fengselet eller bombet i Fallujah og Sadr-byen. Denne invasjonen vil aldri føre med seg frigjøring, for den har aldri vært innrettet på frigjøring, men på dominans.

Selv om man ser lyst på det, står valget i dagens Irak ikke mellom Sadrs farlige fundamentalisme og en sekulær demokratisk regjering. Det står mellom åpne valg - noe som kan medføre at makten faller i hendene på fundamentalistene, men som også ville tillate at sekulære og moderate religiøse grupperinger fikk organisert seg - og forhåndsarrangerte valg for å overlate landet til Iyad Allawi og de CIA/Mukhabarat-utdannede bandittene hans.

DET ER DERFOR Sadr blir forfulgt, fordi han er den største enkelttrusselen mot USAs militære og økonomiske kontroll i Irak. Selv etter at storayatolla Ali al-Sistani trakk tilbake sin protest mot planene om maktovertakelse i frykt for borgerkrig, fortsatte Sadr å motsette seg det amerikanske grunnlovsutkastet, han fortsatte å kreve at de utenlandske troppene skulle trekke seg ut, og han fortsatte å motsette seg amerikanske planer om å utnevne interimregjeringen. Dersom Sadrs krav blir møtt og landets skjebne virkelig blir overlatt i flertallets hender, vil de amerikanske militærbasene i Irak være ille ute, og det vil også alle de privatiseringsvennlige lovene som er blitt tvunget gjennom av Bremer.

De drastiske forsøkene på å bringe Sadr til taushet har også tjent til å bekrefte det mange sjiamuslimer frykter mest, nemlig at amerikanerne er i ferd med å svikte dem enda en gang - de samme amerikanerne som støttet Saddam under krigen mellom Iran og Irak, der over 100 000 irakere mistet livet; de samme amerikanerne som sa at de skulle reise seg i 1991, for så å overlate dem til å bli slaktet ned. Nå da de enda en gang er under beleiring, søker mange tilflukt i fundamentalismens vissheter.

DENNE HOLDNINGSENDRINGEN viser seg i meningsmålingene. En meningsmåling utført av den midlertidige koalisjonsregjeringen i mai, etter den første amerikanske beleiringen av Najaf, viste at 81 prosent av irakiske velgere hadde skiftet syn på Sadr og likte ham bedre. En meningsmåling fra det irakiske senteret for forskning og strategistudier rangerte Sadr - inntil for et halvt år siden bare en marginal skikkelse - som Iraks mest innflytelsesri-

ke politiske aktør etter Sistani.

Det mest foruroligende av alt er at angrepene ser ut til å øke sympatien ikke bare for Sadr personlig, men for teokrati generelt. I februar, måneden før Paul Bremer stengte Sadrs avis, viste en meningsmåling fra Oxford Research International at en flertall av irakerne ønsket seg en sekulær regjering. Bare 21 prosent av dem som svarte, sa at de ville foretrekke «en islamsk stat», og bare 14 prosent oppgav at de mente at «religiøse politikere» var de beste politiske aktørene.

Vi spoler frem til august, da Najaf var under amerikansk beleiring: Det internasjonale republikanske institutt meldte at forbløffende 70 prosent av irakerne ønsket at islam og sharia skulle være grunnlaget for staten. Meningsmålingen skilte ikke mellom Sadrs strikte tolkning av sharia og mer moderate versjoner representert av andre religiøse partier. Men det er likevel tydelig at noen av dem som i mars fortalte meg at de støttet Sadr men aldri ville stemme på ham, nå er i ferd med å endre mening.

Til svar på en artikkel jeg nylig skrev, «Få Najaf til New York», fikk jeg et brev fra major Glen Butler, en helikopterpilot i den amerikanske marinen som er stasjonert i Najaf. Butler forsvarer beleiringen av den hellige byen ved å si at han og hans medsoldater prøvde å hindre «on-det» «radikale muslimer» i å bre om seg - «det vi vil, er å holde Najaf i Najaf».

Vel. Det virker ikke. Helikopterkrigsskip er gode til å drepe folk. Når en tro er under ild, har den en tendens til å yre seg.

© The New York Times, med norsk enerett for Dagbladet. Oversatt av Mie Hidle.

Fra Fædrelandsvennen:

Et folk som ikke stoler på sine ledere

Kåre Stoveland

Det er på tide å overføre nærings- og arbeidslivspolitikk til kultursidene. For når både enkeltmennesker og de store arbeidstakerorganisasjonene nå raser mot arbeidslivslovutvalgets innstilling om større makt til arbeidsgiver, da er det i bunn og grunn etikk, livsholdninger og verdismål det dreier seg om. Konkret gjelder striden arbeidsgiversidens muligheter til å pålegge de ansatte mer fleksible arbeidsordninger, og muligheten til midlertidige ansettelser. Avkledd disse ytre gevantene dreier det seg om noe så fundamentalt som menneskeverd og demokrati. Ikke det intuisjonelle demokratibegrepet som skiller oss fra diktaturet, men det mellommenneskelige demokratiet som gjør det mulig for to mennesker, to likeverdige parter å drøfte seg fram til løsninger som ivaretar begges verdighet som mennesker. Uansett hvor i bedriftshierarkiet de befinner seg.

Sett med fornuftsens klare, objektive øyne, kan det være mye riktig i arbeidslivslovutvalgets forslag til et mer fleksibelt arbeidsliv. Umiddelbart høres det fornuftig ut med økte muligheter til midlertidige ansettelser og dermed større sjanser for ungdom og arbeidsledige til å komme inn i ar-

beidslivet. Det samme gjelder i noen grad forslaget om oppmykning av reglene for helg- og nattarbeid.

Likevel roper alle norske arbeidstakerorganisasjoner, unntatt Akademikerne, et rungende nei. De frykter et enda mer brutalt arbeidsliv, de frykter enda flere sykemeldinger, enda flere uføretrygdede og enda flere tidligpensjonister. Hvorfor gjør de det? Jo, fordi de ikke stoler et sekund på arbeidsgiversidens løfter og argumenter. De sier nei fordi de siste årenes erfaringer ikke gir noen som helst grunn til å stole på løfter fra NHO eller politikere langt inn i Arbeiderpartiets rekker. Tilliten er borte, og det er arbeidsgiverne og politikerne som har seg selv å takke for akkurat det.

Det har skjedd noe fundamentalt i det norske samfunn de siste ti-femten årene. I takt med markedsøkonomiens fremvekst har troverdigheten til det vi kan kalle eliten sunket dramatisk blant folk flest. Fokuset, ikke minst i massemediene, på materiell rikdom og den status og makt det fører med seg, har skapt en kløft mellom næringslivstopper, kjendisere og politikere på den ene siden, og det store flertallet av arbeidstakere på den annen, som kan få alvorlige konsekvenser i årene som kommer.

For ingen må tro at de siste tiårenes systematis-

ke krenkelse av rettferdighetsfølelse og menneskeverd til hardt arbeidende «vanlige» mennesker, glemmes like raskt som nyhetsoverskriftene. Det er nok å minne om Steinar Stokke og det unisone grasrotseriet hans arrogante og elitistiske mangel på sosial intelligens førte til i landsdelen. Eller Victor Normann og den unisone fordømmelsen og forakten hans arrogante og selvdiggende livsstil førte til i en hel befolkning. Eller den lange rekken av norske toppsjefer som ikke huskes for annet enn sine mislykkede fusjons- og rasjonaliseringsforsøk, sine urimelig høye lønninger, sine gullkantede bonuser og sine enorme fallskjermer og etterlønn i kjølvannet av skandalepregede avganger på grått papir. Eller bildene fra kongeball, kjendisfester og andre makt- og statusmanifestasjoner i hovedstaden der våre folkevalgte fra ytterste venstre til ytterste høyre soler seg i glansen av det nye norske adelskapet.

Derfor stoler ikke folk lenger på sine ledere. De har bittert fått erfare at hensynet til arbeidsplasser og de ansattes ve og vel underordnes hensynet til enda mer rikdom for de få. Derfor velger de å tolke arbeidslivslovutvalgets forslag i verste mening. Av dyrekjøpt erfaring.

Religion og arv

Arv kan visst vere både mangt og mykje. I synagoger, kyrkjer, moskear og elles tek det visst aldri slutt på å uhemma spreie vidare den gammaltestamentlege himmel-arv-lovnaden. Ein arv utsprungen frå ei påstått skaping av det totale universet, og som ut i frå det same testamentet skal ha blitt unnagjort på ei knapp veke for berre vel seks tusen år sidan. Religionsbløffar har det til felles at dei er forankra i ein framstilt allmeintig gud, over skyene ein stad, og smykka ut med ein vrimmel av såkalla guds ord. Håp om himmel-arv lever og ynglar stivare og verre så lenge folk kan duperast av bløff. Og folk let seg bløffe og dupere. Det er som ei naturlov. Von dess.

Øyvind Fjorstad
Stranda

Åpent brev til justiskomiteens medlemmer

På vegne av menneskerettsorganisasjonen FAMPO (Folkeaksjonen Mot

Psykiaternes Overgrep) vil jeg med dette gjøre justiskomiteens medlemmer kjent med noe av det FAMPO kan dokumentere av statsautorisert kriminalitet i Norge. Den foregående setningen er utvilsomt noe misvisende, da det vil være naivt å tro at ikke justiskomiteen kjenner til disse forholdene fra før. I forrige periode mottok og besvarte daværende komitéleder Kristin Krohn Devold et brev fra Radio Modums redaktør Magne Grønland. Måten henvendelsen ble besvart på, er mildt sagt avslørende for Devold. Korhn Devold svarte at henvendelser om psykiatri ikke var justiskomiteens bord, enda Grønlands henvendelse gjaldt rettens behandling av Bygdepost-saken.

"Ytringsfrihetens pris i det skjulte Norge" - i denne rapporten dokumenterer Dag Hiåsen den mest destruktive kriminalitet i vårt land. Rapporten kan leses på FAMPOs internettside www.uprootmedia.org/f.html. Representantene kan også henvende seg til FAMPO for å motta papirutgaven. En av justiskomiteens representanter - Inga Marte Thorkildsen - mottok også rapporten på SVs åpne møte på Tjøme 26. april i år. Kjennskap til "Ytringsfrihetens pris i Det skjulte Norge" forplikter justiskomiteen. Hvis ikke dens representanter nå griper fatt i det som avdekkes i "Ytringsfrihetens pris i Det skjulte Norge", er det mafia-virksomhet de beskytter.

Sensur, mened og diskreditering/ diagnostisering er noe av det som avkles i "Ytringsfrihetens pris i Det skjulte Norge". I løpet av noen måneder i 2000 slapp FAMPO til i lokalavisen Bygdeposten med hva organisasjonens leder Dag Hiåsen kunne dokumentere av ikke-rettsstatlige forhold i Norge. Jeg viser til artikler som "Tvangsinnlagt uten grunn", "Vil ha justismord" og "Den siste sovjet-staten". I sistnevnte artikkel kunne man bl.a. lese at Sunnmøre politidistrikt begjærte Oddmar Remøy og Kåre Torvholm, begge med plettfritt rulleblad, underlagt mentalobservasjon.

Kåre Torvholm, som man ved Sunnmøre politidistrikt ville ha underlagt mentalobservasjon, var sentral i arbeidet med å avdekke økonomisk kriminalitet. Hans arbeide for fiskernes interesser er omfattende beskrevet i tidligere stortingsrepresentant Marie Lovise Widnes' bok "Fragler, finst dei?" Som et eksempel på hva Widnes omtaler av Torvholms arbeide, nevner jeg at daværende stortingsrepresentant Gudmund Restad kunne bruke materiale fra Torvholm for å rette opp at Stortinget var blitt feilinformert i forbindelse med spørsmålet om fiskernes trygderettigheter.

Angående Oddmar Remøy ser vi et eklatant eksempel på bruk av psykiatrisk tvangsinnleggelse for å nøytralisere brysomme personer. Jeg gjengir fra side 34 i "Ytringsfrihetens pris i Det skjulte Norge":

"Han hører til eit sivilnettverk av både lokal, nasjonal og internasjonal tilknytning som har som formål å avdekke kriminelle ting som foregår i det offentlige for å få ting over i meir produktiv lei. Etter mi vurdering er krava i lph 3 innfridde.

6090 Fosnavåg 11.02. 2000 kl. 1730. Bjørn Martin Aasen, kommuneoverlege."

Til orientering står "lph 3" for daværende "lov om psykisk helsevern, § 3".

Kommuneoverlege Bjørn Martin Aasen er identisk med mannen som var statssekretær for Gro Harlem Brundtland. Han meddeler i klartekst at å avdekke kriminelle ting som foregår i det offentlige - det er sjukt det. Jeg skal komme tilbake til politikeres bruk av diagnostisering og diskreditering overfor FAMPO i 2004. Justiskomiteen kan ikke unngå å se det ytterst alvorlige i dette.

Et spørsmål melder seg naturlig: Hvorfor var det kun Bygdeposten (og noen ytterst få andre aviser, som Samfunnsliv) som skrev om slike graverende forhold? Samtidig som Bygdeposten publiserte artikler som de jeg har nevnt over, sendte den lokale radiostasjonen Radio Modum sin serie "Det skjulte Norge", som tok opp de samme forhold. En rekke personer ble invitert til å imøtegå Mjøseng og Hiåsen, men våget ikke å stille.

Kun noen måneder fikk Irene Mjøseng anledning til å trykke ledere, artikler og leserinnlegg om maktmisbruk i Norge. Hun ble først suspendert fra sin stilling og oppsagt oktober 2001. I "Ytringsfrihetens pris i det skjulte Norge" dokumenteres det at Drammen byrett og Borgarting lagmannsretts behandling av Mjøsengs søksmål for usaklig oppsigelse ikke kun var befengt med mened og andre ulovligheter, men også at "rettens" behandling av saken hadde kriminelt forsett. Den repeterte faktasabotasje og kontradiksjonsnektelse kan rett og slett ikke forklares som dårlig juridisk håndverk.

Hiåsens rapport gir en omfattende beskrivelse av de metoder retten anvender for å skape justismord. Jeg skal her kun omtale noen sider ved Bygdepostsaken, resten kan man lese selv i rapporten.

- I den siste leder hun fikk mulighet til å sette på trykk tirsdag 12. september 2000 - "Ytringsfrihetens pris" (vedlegg 15 til rapporten) - skrev Irene Mjøseng om en henvendelse fra avisens styreformann fire dager tidligere. Den

eftermiddagen ringte styreformann Bjørn Larssen og forlangte at visse ting ikke skulle settes på trykk. Han begrunnet det med at han hadde mottatt to negative henvendelser på torsdagsavisen. På spørsmål om hvem disse henvendelsene kom fra, svarte Larssen at han ikke kunne oppgi det, kun at henvendelsene var kommet fra eksternt hold. Denne fremstillingen ble ikke benektet av saksøkte, Bygdeposten A/S, under rettssaken. I hva slags samfunn har eksterne aktører, hvis identitet ansvarlig redaktør ikke får opplyst, adgang til å bestemme hva redaktøren kan sette på trykk?

- Drammen byrett foretok ingen drøftelse; alle saksøkers fremlagte bevis ble underslått. Lagmannsretten foretok ingen drøftelse hva angikk lagmannsrettens avgjørende påstand. Lagmannsretten hevdet at Mjøseng lot seg påvirke som redaktør (rapportens vedlegg 12). Avgjørende for retten var hvorvidt det kunne oppstå mistanke hos lesekretsen om at hun lot seg påvirke. Den eneste begrunnelse retten gav for påvirkningspåstanden, var at det var "åpentbart". Åpenbaring som juridisk grunnlag.

Åpenbaringer, spekulasjoner og mened anvendes for å kneble dokumentasjon av ikke-rettsstatlige forhold i Norge. I et åpent brev til Odd Einar Dørum 19. juli viste jeg til "Ytringsfrihetens pris i Det skjulte Norge", som Dørum tidligere hadde mottatt, og krevet at justisministeren tok affære. I mitt åpne brev (som kan leses på www.uprootmedia.org/f.html) krevet jeg at Dørum stilte til et møte med FAMPO. To av dem jeg sendte kopi av brevet til pr. e-post, var justiskomiteens Trond Helleland og Inga Marte Thorkildsen.

Da jeg 5. august la ut det åpne brevet som innlegg på Venstres debattforum på internett - Talerstolen - fikk jeg kort tid etterpå replikk fra Dørum politiske rådgiver Marit Meyer, som svarte at FAMPO i nær fremtid ville bli invitert til et møte med Justis- og politidepartementet. 31. august stilte FAMPO til et møte som varte i ca. 35 minutter, hvor Dørum ikke var til stede. Selv om det var et meget dårlig utgangspunkt for å legge frem sakskompleks hvor FAMPO besitter dokumentasjon, fikk vi informert om en rekke forhold som ikke hører hjemme i et demokrati, og overlevert "Ytringsfrihetens pris i Det skjulte Norge". De forhold som der avdekkes, er nå i høyeste grad å regne som en kjensgjerning for justisministeren.

Det som avdekkes i "Ytringsfrihetens pris i Det skjulte Norge", har vært gjenstand for heftig debatt på Venstres diskusjonsforum talerstolen. Jeg gjengir noen høydepunkter derfra for å understreke at Hiåsens rapport har vært

kjent høyt opp blant Dørum's partifeller, samt å gi noen eksempler på den diagnostisering og stigmatisering de som legger frem dokumentasjon av alvorlige forhold, blir møtt med. Tidligere statssekretær Oddmund Hammerstad skriver om dette i boken "Oppgjør":

"Man skal være mentalt robust for å stå imot over tid. Det er Ramm og Setsaas, hver for seg og samlet. Ingen av dem har på noe tidspunkt vært inne på tanken om å gi opp. Nå har deres felles krig vart i over syv år. Det har ikke vært til å unngå at det meget spesielle liv de to har vært tvunget til å leve, har satt visse spor. Det står likevel ikke dårligere til med Ramms intellekt enn at han fortsatt vinner turneringen i Stortingets bridgeklubb.

Gribber og hyener kretser rundt dem begge og venter på at de skal knekke sammen, mens de skriker og bjeffer: "Paranoia! Paranoia!"

Følgende "gullkorn" har man kunnet lese på Venstres debattforum i løpet av 2004:

Venstres organisasjonssjef Runolv Stegane: "Dette er en trist historie som kunne vært unngått dersom hun [Irene Mjøseng, Bygdepostens tidligere redaktør] ikke hadde latt seg hjernevaske av personer som opptrer som religiøse fanatikere med monopol på den rette lære. Det er trist å se at Erik Strand, cand. scient (ifølge Hiåsen) går i samme fella".

Tidligere medlemssekretær i Unge Venstre, Helge Rolstadås: "kranglefanter og paranoide mennesker finnes det nok av, men at det skal gå ut over Venstres debattnettverk har jeg lite sans for".

Tidligere sentralstyremedlem i Unge Venstre, Trond Tveiten: "man kan godt kritisere den norske staten, men denne siden [FAMPOs internettside] du referer til er til de grader fylt med paranoia at jeg sliter med å ta den seriøst så overhodet".

Med dette åpne brev er justiskomiteen informert om groteske ikke-rettsstatlige forhold i Norge. Også i tidligere stortingsperioder er justiskomiteen blitt informert om tilstanden i det norske rettsvesen.

"Domstolene er livsfarlige for vanlige folk" var overskriften Økonomisk Rapport 02/1998 brukte om tingenes tilstand. Flere daværende representanter i justiskomiteen uttrykte at slike rettstilstander som ØR beskrev, ikke kunne godtas. Hvorledes fulgte representantene opp dette? Manglende oppfølging fra justiskomiteens representanter etterat komitéen er blitt informert om Hiåsens rapport, vil bli brukt til fulle.

Tjøme 06. september 2004
Erik Strand, styremedlem i FAMPO.

Gud og mammon

I flere kretser innenfor den konservative republikanske leiren i USA praktiseres en merkelig form for kristendom. Der tilbys både Gud og mammon. Der er det flere milliardærer som klager på et alt for høyt skattetrykk, samtidig som de ser på seg selv som meget moralske og kristne, og går i kirken hver søndag. De ofrer ikke de svakeste gruppene en slant, og puger penger så godt de kan!

Men står det ikke i bibelen at du skal ikke tilbe mammon, og danse rundt gullkalven og samle skatter på denne jord?

Rune Larsen
Romsås

Fiskenæring mot stupet

OTTAR BROX PROFESSOR

Dagbladet

Lørdag 2. oktober 2004

SKJALG FJELLHEIM er en av svært få journalister i Oslo-pressen som prøver å gi et realistisk bilde av de dramatiske endringene som foregår i norsk fiskerinæring. I en artikkel 15. sept. ga han oss et oppdatert bilde av den snikprivatisering som statsråd Ludvigsen, nå med tilslutning av Norges Fiskarlag, er ansvarlig for. Fiskarlagsformannen bidrar 23/9 med et absolutt innholdslost svar, som må tolkes slik at han ikke har noen argumenter mot Fjellheims framstilling. Fatter ikke Reidar Nilssen og hans reder- og skipperdominerte organisasjon hva de er med på? Kystfolkets rike fiskebestander er i ferd med å bli snikprivatisert. Uten

lovhjemmel er det satt i gang en prosess som må føre til at bestandene blir delt opp i omsettelige kvoter. Samtidig som alle veit at veien til et samfunnsmessig lønnsomt fiske bare kan gå gjennom reduksjon av fangstkapasiteten, har store investeringer lenge vært premiært med tildeling av kvoter. Og myndighetene gjør sitt beste for å bli kvitt de fiskerne som bidrar minst til overfisket, kystfiskere som har tilpasset seg rasjonelt på den måten at de har investert så lite som mulig, slik at en størst mulig del av fangstverdien blir arbeidslønn.

Den kvoten som rederen eller skipperen har fått gratis fra byråkratiet, er i ferd med å bli et eiendomsobjekt, som et hus eller en aksjepost. Foreløpig kommer dette til uttrykk på den måten at den som kjøper en båt med kvote, kanskje må betale en

eller flere millioner over den rent «tekniske» verdien av båten.

DETTE VISER hvor de reelle verdiene ligger i norsk fiske. Det du kjøper om du investerer i fiskerinæringen, er ikke båter eller fabrikker, men selve retten til å høste «den blå åkeren». De som i dag har kvoter, har fått disse grunnverdiene gratis av våre myndigheter, om de ikke har kjøpt dem med båter, av andre som har fått dem gratis. En behøver ikke å være profet for å se at kvote-eierne må ha interesse av EUs regler mot «nasjonal diskriminering» ved omsetning av kvoter. For naturligvis vil en matvarekjede i EU kunne betale langt mer enn naboen for torskekvoten, og særlig fordi Råfiskloven, med den sikkerhet den gir både små og store primærfiskere, snart vil være historie.

Slik er altså de sannsynlige kon-

sekvensene av det som statsråden og Reidar Nilssen i fellesskap driver med, og som Fjellheim har all ære av å ha satt søkelyset på. Den reder- og skipperklassen som Nilssen representerer, vil nå være sterkt økonomisk interessert i at ja-folket får oss inn i EU. Om vi blir medlemmer med det fiskeriregimet som Norges Fiskarlag nå er i ferd med godta, vil det raskt føre til tap av norsk kontroll med våre viktigste ressurser.

Riktignok gir «vi» ikke fra oss ressursene gratis: De som staten har tildelt fiskekvoter vil kunne sitte igjen med store bankkonti, som selvfølgelig kan brukes til å etablere seg i andre yrker, og på andre steder enn i de lokale samfunn som på denne måten har mistet livsgrunnlaget

DAGBLADET

Penger, pisk og pave

Selvpinging, store pengebe- løp og tette bånd til paven og politikere. Opus Dei, kjent fra «Da Vinci-koden», vil til Norge.

I 2002 ble grunnleggeren Josemaría Escrivá kanonisert til helgen i histo- risk ekspressfart, bare 27 år etter sin død.

Organisasjonen er blitt kalt både mektig, farlig og kultlik. Gruppas medlemmer er aktive i politikk og samfunnsliv, og står for en svært konservativ linje. Målet er å spre sitt strenge, kristne syn og moral innen- for kunst, kultur, politikk og viten- skap.

Opus Deis kristne syn er blitt kalt fundamentalistisk. De er mot pre- vensjon, mot abort og mot homofili. Kritikken som fremmes, går i ho- vedsak på at de søker politisk makt på en fordekt måte, gjennom stråor- ganisasjoner og støttespillere. Nye medlemmer skaffes gjerne gjennom studentkollektiver nær eliteuniversi- teter.

Den aggressive rekrutteringen og organisasjonens store grad av kon- troll over medlemmenes liv, er kon- troversielle. Botsøvelser i form av selvplaging likeså. Organisasjonen innrømmer at medlemmene prakti- serer selvpinging, og at post og lese- stoff har blitt kontrollert.

Seinest i fjor prøvde Opus Dei å etablere seg i Norge, men fikk nei til tross for anbefalingen fra en mektig venn: Janne Haaland Matlary. KrF- er og tidligere statssekretær, nå pro- fessor i statsvitenskap ved Universi- tetet i Oslo.

I SVERIGE ER organisasjonen godt etablert. Rundt 50 medlemmer driver flere bokollektiver for studen- ter, ungdomsorganisasjoner og stif- telser. Til sammen har disse en for- mue på over 60 millioner kroner.

- Opus Dei eier ingenting. Orga- nisasjonene som eier disse bygninge- ne er dannet av frie borgere, hvor noen er medlem av Opus Dei, opply- ser talsmann Dennis Searby til Ma- gasinet i en e-post. Han skriver at pengene kommer fra frivillige give- re verden over.

Searby avviser at kollektivene brukes til å rekruttere nye medlem- mer.

- Vi rekrutterer ikke medlem- mer. Vi gir folk av alle slag en muli- ghet, hvis de ønsker det selv, til å delta i åndelige samtaler, tenkepa- ser, og til å få veiledning fra Opus Dei, opplyser Searby.

Han bekrefter at flere medlemmer av Opus Dei praktiserer kroppslige botsøvelser.

- For mennesker i dagens forbru- kersamfunn er det vanskelig å forstå meningen med botsøvelser. Men- nesker gjør smertefulle ting for for- fengeligens skyld, bodypiercing eller løfter jern, men når noen vil tukte kjødet for Guds skyld så blir det skandale, skriver Searby til Ma- gasinet.

DEN SVENSKJE JURISTEN Ia Modin (32) var tilknyttet Opus Dei

Sverige i nesten ti år før hun brøt med bevegelsen i 1998. Hun møtte organisasjonen gjennom jenteklub- ben Solvennen, som drives av Opus Dei, og ble medlem etter noen år. Hennes egen ektemann, som var medlem, diskuterte uten hennes vi- tende med Opus Dei hvordan de skulle rekruttere Ia.

- Når du er medlem tror du at de gjør dette for alles beste. Da går du lett med på å bruke metoder som ikke ville sett så bra ut hvis det var et ikke-religiøst foretak, sier Modin til Magasinet.

På verdensbasis har Opus Dei ca. 1500 prester. Resten av de drøye 80 000 medlemmene er delt inn i tre grupper:

Numeraries, som lever i sølibat i Opus Dei-kollektiver.

Supranumeraries, som lever vanlige liv, men som skal tjene orga- nisasjonen og Gud i alt de gjør.

Nederst på rangstigen kommer auxiliaries, kvinner som jobber som hushjelper på sentrene.

Ia Modin ble supranumerarie, og utsatt for tett oppfølging. Hver uke måtte hun ha inngående samtaler med sin åndelige veileder.

- Vi diskuterte min renhet, med andre ord min seksualitet, om jeg hadde hatt seksuelle tanker.

Et annet tema for de ukentlige samtalene var nyrekruttering. Ia måtte alltid ha en liste over ti venner på sin interne rekrutteringsliste.

- Vi diskuterte hver uke hva vi konkret kunne gjøre for å få de en- kelte nærmere Gud, kirken og Opus Dei. Hvis «Stina» likte bøker, kunne vi kanskje sette opp en boksrinkel der hun kunne bli invitert. Det var veldig konkret.

Ia brukte aldri piggbelte eller pisk på seg selv, men måtte hele tida ha ei liste på rundt ti botsøvelser hun skul- le gjøre hver dag.

- Det kunne være å salte i stykker maten, ikke bruke heisen, eller gå med en stein i skoen. Jo flere ting jo bedre. For meg førte det til en gan- ske sterk form for kroppsforkant.

Ute av Opus Dei: Amerikanske Tammy DiNicola var medlem av Opus Dei. Hun brukte piggbeltet ci- licien to timer hver dag.

- DET ER VONDT å sove på fi- ner hver natt, og piggbeltet er smer- tefullt, spesielt når du setter deg ned. Men når du er totalt hengiven til noe, er det lettere. Jeg følte det var Guds vilje, sier Tammy DiNicola.

Hun ble rekruttert mens hun bod- de på et studenthjem drevet av Opus Dei i Boston.

Over hele verden har Opus Dei etablert studentkollektiver i nærhe- ten av prestisjetunge universiteter og høyskoler. I USA har de sentra ved eliteuniversitetene Princeton, Ber- keley, Harvard, Georgetown og Co- lumbia.

Her kan de rekruttere unge og be- gavede medlemmer. De driver også egne skoler, blant annet den spanske prestisjeskolen IESE, kåret til den beste lederskolen i Europa. Flere nordmenn har tatt lederutdannelse her, inkludert sønnen til IOC-med-

lem Gerhard Heiberg. Heiberg seni- or sitter i skolens internasjonale sty- re, et verv han ble rekruttert til av tid- ligere IOC-leder Juan Antonio Sam- aranch.

- Hvert år går mange nordmenn der, og jeg har aldri hørt om noen som har blitt forsøkt vervet av Opus Dei. Hva de står for holder jeg meg unna, jeg har aldri diskutert religion med skolens ledelse, sier Gerhard Heiberg til Magasinet.

ROMA, 10. JANUAR 2002. I en konferansesal i noen få hundre me- ter fra Peterskirken gjør tidligere statssekretær, KrF-politiker og pro- fessor i statsvitenskap Janne Haa- land Matlary seg klar til å holde sin store innledning: «Arbeid, en vei til hellighet».

Anledningen er en stor konferan- se for å markere at det er 100 år siden grunnleggeren av Opus Dei, Jose- maría Escrivá, ble født. Konferan- sen har samlet over 1200 deltakere fra 57 land. På deltakerlista står kar- dinaler, erkebiskoper og toppolitike- re fra USA og Italia. Et av de viktig- ste temaene er hvordan ens katolske tro må forme ens politiske arbeid.

- Omfanget av Opus Deis makt og prestisje i dagens katolske kirke ble vist fram i sin helhet, skriver re- portereren fra amerikanske National Catholic Reporter etterpå.

Matlary tar for seg hennes forhold til Escrivás lære. Hun snakker om hvor viktig det er å jobbe for Guds verk både når en skreller poteter og jobber med politikk. På takkelista står to prominente Opus Dei-med- lemmer: Pavens pressetalsmann Ra- fael Navarro-Valls, og Dennis Sear- by, organisasjonens pressetalsmann i Sverige.

- Jeg har gode personlige venner i Opus Dei gjennom mitt arbeide i Vatikanet, og har bare godt å si om dem. Men jeg har ingen organisato- risk tilknytning til Opus Dei, og vil neppe noen gang få det, det krever et helt spesielt kall, sier Matlary til Ma- gasinet.

- Min interesse for Escrivás lære knytter seg til hans syn på legfolkets rolle i kirken. Opus Dei er en beve- gelse som legger vekt på at vanlige folk har et minst like viktig kristen- kall og rolle i kirken som prester og biskoper. Det handler om å være kristen midt i livet, sier Matlary, som mener mye av kontroversene skyl- des at Opus Dei med sin sterke spans- ke, katolske karakter kan virke fremmed for nordeuropeere.

- Jeg hadde masse fordommer mot Opus Dei, helt til jeg tilfeldigvis ble kjent med personer som var med. Alle disse fantasiene om organisa- sjonen har versert siden trettitallet, tilbake til den spanske borgerkrigen og dens hat mellom frontene. Det meste som skrives om Opus Dei er like etterrettelig som «Da Vinci-ko- den», sier hun.

- Kjenner du noen Opus Dei- medlemmer som pisker seg selv?

- Nei, absolutt ikke. Selv om det eksisterer en tradisjon for kroppslige botsøvelser i den katolske kirke har jeg aldri hørt om noen som har dre- vet med dette i moderne tid.

- Har organisasjonen mye makt i Vatikanet?.

- Om du mener medlemmer, tror jeg det er meget få i Vatikanet. En re- lativt nyutnevnt kardinal fra Latin- Amerika, tror jeg, og jeg kjenner og- så noen i det pavelige diplomati. Men organisasjonen er ikke kontro- versuell i Vatikanet, Escrivá er en helgen, og Opus Dei er pavens eget prelatur, direkte underlagt ham. Han fremmer Opus Dei og de fire andre store legmannsorganisasjonene så mye han kan.

- Mange eksmedlemmer er kri- tiske?

- Det er ikke så rart. Hvis man har et sterkt kall, og gir det opp, kan man lett bli veldig kritisk til det som var. Det blir vel nesten litt som når du gifter deg og blir skilt, du blir kanskje aldri ferdig med det, du må rettferdiggjøre at du gikk.

I NORGE HAR ORGANISA- SJONEN bare tre medlemmer. De katolske biskopene sa nei da organi- sasjonen ønsket å etablere seg her i 1984. I fjor søkte Opus Dei på nytt. Presterådet i Oslo katolske bispe- dømme sa nei.

- Begrunnelsen var at de opere- rer som et selvstendig, personlig bispedømme, og bidrar ikke til det lo- kale menighetsarbeid. For det andre er det kulturelle aspekter ved Opus Deis virksomhet som ikke passer inn i vår kontekst, sier informasjonsle- der Stian Erdal i Oslo katolske bispedømme til Magasinet.

Ia Modin mener organisasjonen har prøvd å etablere seg i Norge til tross for de to avslagene.

- Jeg husker godt at svenske medlemmer ofte dro til Norge. De fikk jo nei til å etablere seg, men de prøvde hele veien å rekruttere nye medlemmer, sier tidligere medlem Ia Modin.

Modin møtte Janne Haaland Mat- lary minst to ganger på svenske Opus Dei-sentra.

- Hun deltok i studiesirkler og andre arrangementer. Da hun hadde dratt snakket de andre medlemmene om hvor nyttig hun var i arbeidet for å få etablert Opus Dei i Norge, sier Modin.

Matlary bekrefter at hun ønsker organisasjonen til Norge.

- Jeg støttet dem da de søkte i fjor. Opus Dei er en av flere leg- mannsbevegelser i den katolske kir- ke, og jeg støtter disse organisasjo- nene. Jeg synes ikke at vi skal nekte de å etablere seg i Norge. Folk må få tilgang til kirken mangfoldige spiri- tuelle tilbud. La de tusen blomster blomstre.

Religionsforsker Katrine Ore (41) mener det er problematisk at Matla- ry ønsker bevegelsen velkommen til Norge.

- Det er trosfrihet i Norge, og folk må gjerne rise seg på stumpe- n om de vil. Men Opus Dei er en eks- trem organisasjon som søker poli- tisk makt på en fordekt måte. De har mye makt i Vatikanet, Italia og Spa- nia, og søker makt i EU. Opus Dei ønsker å innskrenke kvinners rettig- heter, og mener kvinnen er under-

OPUS DEI

• Opus Dei (latin for «Guds verk») ble stiftet av den spanske presten Josemaría Escrivá de Balaguer i 1928.

• Organisasjonen har tette bånd til pave Johannes Paul den II, som i 1982 gjorde om organisasjonen til et personlig bispedømme direkte underlagt ham. I 2002 kanoniserte han Escrivá.

• Flere kardinaler er medlemmer, i tillegg til mektige medarbeidere som pavens pressetalsmann Joa- quin Navarro-Valls og kardinal Ju- lian Herranz Casado, lederen for rådet som kalles Vatikanets høy- esterett.

• I 2003 hadde Opus Dei 83 641 medlemmer. Står sterkest i Spa- nia og Latin-Amerika

• Organisasjonens medlemslister er ikke offentlige, medlemmene er ofte innflytelsesrike personer.

• Bare i USA rår Opus Dei over verdier på minst 1,2 milliarder kroner. Det viser en gjennomgang Magasinet har foretatt av stiftel- ser og organisasjoner direkte til- knyttet Opus Dei i USA. Disse har en årlig inntekt på 203 millioner kroner.

• I 2000 flyttet Opus Dei i USA inn i nytt hovedkvarter på 17 etasjer på Manhattan. Verdien oppgis å være på over 450 millioner kro- ner. Organisasjonens regnskaper er ikke offentlige.

Store penger: Opus Dei har bare 3000 medlemmer i USA. Det nye hovedkvarteret på Manhattan er 17 etasjer høyt og er verdsatt til nærmere en halv milliard kroner. Inventaret alene kostet 50 millio- ner. Penger på bok: I USA disponer- er Opus Dei over 1,2 milliarder kroner. Dette dokumentet viser verdifastsettelsen av hovedkvarter- et på Manhattan. Gikk ut: - Boka «Da Vinci-koden» gir en riktig framstilling av Opus Deis mål, sier Ia Modin. Hun gikk alltid rundt med ei liste på ti botsøvelser hun skulle gjøre hver dag. Dyr: Lærk- staden er Opus Deis hovedkvarter i Sverige. Eiendommen ble kjøpt for 44 millioner kroner i 1991. Brøt: Svenske Ia Modin (32) var tilknyttet Opus Dei Sverige i nes- ten ti år før hun kom seg ut i 1998. Dårlig PR: Tidligere FBI- agent Robert Hanssen (overst) var medlem av og bidragsyter til Opus Dei. Her på vei til retten i 2001, siktet for å ha spionert for Rus- sland. Han erklærte seg skyldig, og ble dømt til fengsel på livstid.

ordnet mannen, sier hun til Magasi- net.

I USA HAR OPUS DEI bare 3000 medlemmer, men de jobber for å få flere. På K Street, selve lobbyga- ta i Washington DC, møtes rundt 70 byråkrater, diplomater, politikere og jurister hver dag til lunsjmesse i et kapell tilegnet Opus Dei-grunnleg-

■ forts. neste side

ger Escriva. Kapellet ligger i lokalene til Catholic Information Center (CIC), som siden 1993 har blitt styrt av prester fra Opus Dei.

- Vår oppgave er å gi den katolske kirken og Guds ord en tilstedeværelse i sentrum av Washington DC. Vi er ikke et lobbybyrå, sier Opus Dei-pastor og CIC-leder William Stetson til Magasinet.

Stetson er ny i stolen. Hans forgjenger, John McCloskey, som gikk av i mai i år, var i mange år Opus Dei USAs ansikt utad. Han opptrådte ofte på TV og i avisspaltene, og omvendte en rekke politikere og pressefolk til å bli katolikker.

- Det er riktig at vi er interessert i folk som kan ha innflytelse, uttalte han til magasinet Newsweek mars 2001.

Noen har de rekruttert. Opus Dei ble kjent for amerikanere flest da FBI-agent og Opus Dei-medlem Robert Hanssen ble arrestert for spionasje for Russland i 2001. Robert Freeh, bror av tidligere FBI-direktør Louis Freeh, ledet tidligere ett av Opus Deis sentra i Pittsburgh. Den republikanske senatoren Rick Santorum fra Pennsylvania regner seg som en støttespiller.

Santorum uttalte tidligere i år at å legalisere homofil sex på grunnlag av privatlivets fred vil være synonymt med å legalisere incest.

I SPANIA OG LATIN-AMERIKA har organisasjonen lenge vært en maktfaktor. I perioden 1956 til 1975 i Spania hadde minst åtte Opus Dei-medlemmer poster i det fascistiske Franco-diktaturets regjeringer. Organisasjonen har i dag en rekke innflytelsesrike medlemmer i spansk næringsliv, rettssystem og

politikk. Spanske aviser trykker jevnlig lister over banksjefer, ministre, dommere og andre som skal være tilknyttet Opus Dei.

Alt hemmeligholdet har gitt grunn for en rekke konspirasjonsteorier. Blant annet beskyldes Opus Dei for å stå bak et påstått drap på den forrige paven, militærkuppet i Chile i 1973 og for å ha deltatt i en dekkaksjon etter prinsesse Dianas dødsfall. Påstandene er som regel sterkere enn bevisene.

TAMMY DINICOLAS familiehyret i 1990 inn en såkalt slutttrådgi- ver, med ekspertise på religiøse sekter, for å få henne ut av Opus Dei. Tammy er fortsatt katolikk, men driver nå en kampanjeorganisasjon mot Opus Dei sammen med sin mor Diane.

- Tammy ble dratt vekk fra familien. Hun sa Opus Dei var hennes nye familie. Det var ikke mulig å snakke med henne. Hun levde i et helt kontrollert miljø og greide ikke å tenke kritisk. Hun gjorde ikke frie valg.

Ia Modin mistet sin tro på Gud etter bruddet med Opus Dei i 1998.

- Kristendommen prater mye om kjærlighet, og jeg har mange kristne venner som praktiserer en kjærlighet jeg har stor respekt for. Men etter min erfaring med Opus Dei og den katolske kirken, er ikke lenger kristendom synonymt med kjærlighet for meg. Opus Dei er en så akseptert del av den katolske kirken at den må ta ansvar for hva den stiller seg bak.

bjorn.k.bore@dagbladet.no

Første gang publisert: søndag 3. oktober 200

Dagbladet og Opus Dei

DENNIS SEARBY INFORMASJONSSJEF, OPUS DEI I SKANDINAVIA

Mandag 11. oktober 2004

BJØRN BORES artikkel om Opus Dei i Lørdagsmagasinet 2. oktober fremstiller kritikken mot organisasjonen uten å gi Dagbladets lesere en forklaring på hva Opus Dei står for eller hvorfor hundretusener av mennesker over hele verden støtter den. Opus Dei er en sjelesorgorganisasjon innen Den katolske kirke, altså en åndelig og religiøs virkelighet. Man kan ikke forstå den om man ser bort fra dens åndelige budskap. I artikkelen står det at prelaturet «ikke må svare til de nasjonale, katolske kirkene», men også at presterådet i Oslo sa nei til at Opus Dei skulle etablere seg der. Hvordan henger dette sammen? Faktisk samarbeider Opus Dei alltid med de lokale bispedømmene. Opus Dei-prester har arbeidet i 20 år og fortsetter å arbeide i Oslo, noe den katolske biskopen kjenner til og har godkjent.

MED ALL RESPEKT for de to tidligere medlemmenes synspunkter vil jeg hevde at en institusjon og et budskap ikke kan forklares bare gjennom to menneskers dårlige erfaringer. Det gjelder Tammy DiNicola, som mot sin vilje ble tvunget av sine foreldre til å forlate Opus Dei, og Ia Modin, som sies å ha vært «til-

knyttet Opus Dei i Sverige i nesten ti år», noe som ikke stemmer: hun var medlem av Opus Dei i bare tre måneder. Prelaturet vil tilby sjelesorg, ikke styre sine medlemmers liv - det ville forresten vært nytteløst, da medlemmene tilbringer den største del av sin tid utenfor all mulig «kontroll». Jeg tilbakeviser på det sterkeste at noen blir «holdt borte fra sin familie» på den måten som blir antydning i artikkelen. Som medlem er jeg fullstendig fri til å komme eller gå, fortsette eller melde meg ut.

ARTIKKELEN HEVDER at Opus Dei har store pengebeløp til disposisjon gjennom stråorganisasjoner. Informasjonen om alle stiftelser som har en avtale med Opus Dei er helt offentlig, noe som indirekte fremgår av artikkelen. Men leserne får ingen klar forståelse av hva pengene brukes til. Opus Deis medlemmer og medarbeidere har startet et stort antall sosiale prosjekter over hele verden - fra den første skolen i Kenya som var åpen for alle raser til Piura universitet i Peru, Monkole sykehus i Kongo, utdanningsprogram i Bronx og mange flere, som har blitt hyllet av mennesker langt utenfor Den katolske kirke. Tillat meg å tilby deres lesere et sitat fra en kilde som siteres anonymt i artikkelen, John Allen, journalist for National Catholic Reporter og CNN, og neppe noen tilhenger av Opus Dei. Han holder på å skrive en bok om Opus Dei som skal utgis av forlaget bak Da Vinci-koden. «Etter hvert som Opus Dei har lært å bli mer gjen-

MYSTISK: En Cilicie er en slags piggetrådlenke som bindes hardt rundt låret med piggene vendt innover, og bæres av Opus Dei-medlemmer. I dag svarer Opus Deis informasjonssjef etter Dagbladets artikkel om organisasjonen.

Foto: Ørjan F. Ellingvåg/Dagbladet/Corbis

nomsiktig, har mye av det mørkere, mer konspirasjonsaktige aspekt ved kritikken forsvunnet. Noen ser kanskje ennå på gruppen som altfor konservativ, mannsdominert, elitistisk osv, men de frykter i det minste ikke lenger at den vil overta verdensherredømmet». Opus Deis målsetning er ikke å søke makt, men å fremme vanlige kristne menneskers forening med Gud i hverdagen. Vår måte å formidle åndelig veiledning, å søke nye medlemmer på, å be og gjøre bot på, er i fullstendig overensstemmelse med det kristne ideal. Deri ligger nok kontroversen.

En annen verden

Det er i Norge en rørende tro på sentralstyring, samt en idé om at katolikker ikke er frie og selvstendige mennesker.

JANNE HAALAND MATLARY
PROFESSOR

Lørdag 2. oktober 2004

DEN KATOLSKE KIRKE er verdens eldste organisasjon som har overlevd i snart to tusen år. Jeg tegner og forteller gjerne, men bare hvis fordømmene legges til side et øyeblikk og basiskunnskapen lastes ned. Men jeg stiller ikke opp i anledning av å bli jeg ble misbrukt som «drittpakke» i en lanseringsstrategi for et nytt blad. Det hjelper heller ikke på min debattlyst når Martine Aurdal i ett innlegg torsdag sier at Malteserne har «fascistiske røtter» (de ble til i 1123, ca. 800 år før fascismen oppstod), ditto om Opus Dei (beklager, men jeg er ikke medlem og blir det heller ikke), mens den stakkars fyrsten av Liechtenstein, vår nærmeste allierte i EØS, er en «halvfascist». «Løgnen» min om FN's Menneskerettighetserklæring dreier seg om et komplisert juridisk og politisk spørsmål: kan fundamentale menneskerettigheter endres politisk? Nei, sier de fleste.

Det hersker ingen tvil om at den omtalte para 16 refererte seg til ekte-skap mellom mann og kvinne, bla.

var det den gang kontrovers med arabiske representanter fordi de ikke ville ha in at kvinners har lik rett til skilsmisse som menn, som også står der. Hva Menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg sier om dette, er basert på den Europeiske Menneskerettighetskonvensjonen, ikke FN-erklæringen. Uansett er «case law» herfra variert mht. til dette.

DET ER JO paradoksalt at en kanonade mot en djevel-manipulert Matlary må til for at norske medier endelig fatter interesse for mitt legmannsarbeid i den katolske kirke. I mer enn ti år har jeg vært involvert i dette, og har forsøkt å få journalister med herfra. Men er ikke paven døende, er det ikke noe å skrive om. En gang ringte Dagbladet meg to ganger under et møte i Vatikanet hvor paven også var. Det var rykter på alle byråene om at han lå på det siste. - Dere er bedre informert enn han selv, svarte jeg. Det er mange tusen treff på internett om bla. mitt internasjonale arbeid for den katolske kirke, og jeg har aldri lagt skjul på noe av dette; tvert i mot. I 2002, tror jeg det var; tok jeg et oppgjør med Stålsetts «folkemord-tese» om paven, kondomer og AIDS i norske medier, selv om dette ikke er min jobb - det er den offisielle katolske kirke i Norges jobb.

Jeg er legmann som bare av og til gjør noe arbeid for kirken, og da oftest i Roma. I utlandet er man meget stolt dersom en egen borger blir utnevnt til et pavelig råd, det er en ære

og en anerkjennelse. Ikke her. I Rådet for Rettferdighet og Fred sitter jeg f.eks. sammen med Michel Camdessus, tidligere leder av IMF og andre kjente eks-politikere. Disse tjener sitt eget land - Camdessus Frankrike - uten at det overhodet oppfattes som et problem eller en motsetning. Men i protestantisk kultur med stor uvitenhet om kirken er dette rart og ukjent. Da jeg var statssekretær, trådte jeg derfor ut av alt dette formelt for å skille helt klart. Det synes man var veldig rart i andre land hvor man driver sterk lobbying for å få egne borgere inn i mektige sirkler i Vatikanet - ikke fordi man er spesielt katolsk, men fordi det ligger mye makt der.

MEN VI HAR fra norsk side hatt stor nytte av mine kontakter. Vatikanet kontaktet oss i 1998 med tilbud om kontakter inn i jungelen på Sri Lanka, til tigrene. Biskopen i Jaffna reiste jevnlig inn, og man visste at Norge var utrolig vel ansett, ikke minst pga. all utviklingshjelpen. Norge burde kunne være tilrettelegger, foreslo man, og tilbød sine egne kontakter. På fredsmeglingfronten er Vatikanet en sentral aktør, akkurat som oss. Vi hadde også stor hjelp fra dem mht. Cuba og den MR dialog jeg satte i gang der. Arafat har «klippekort» his paven - så lenge han fikk reise, og Vatikanets diplomati har vært meget aktivt, men sterkt Israel-kritisk. Kristne palestinere har tett kontakt til Rom, som spiller en utstrakt rolle i regionen. Jeg vil også

nevne legmannsorganisasjonen Sant, Egidio, som jeg er sterkt involvert i. Denne gruppen katolikker som gjør sosial arbeid i storbyer er også en stadig kandidat til Nobels fredspris pga. sitt berømte meglings-

arbeid i mange afrikanske konflikter. Da jeg talte på deres årlige konferanse i Milano for tre uker siden, var alt som kan krype og gå av politisk

■ forts. neste side

og religiøs elite i verden tilstede, inkludert også Stig Utne herfra. Statsminister Bondevik besøkte Sant, Egidio i fjor, og de kommer etter planen hit i november for en konferanse på Stortinget vi kaller «Hellig krig, hellig fred?». Disse personene er i pavens aller innerste krets, og utgjør et utrolig sentralt fredsmeglermiljø.

DET STØRSTE problemet med norske medier og norsk debatt den groteske uvitenhet som hersker om alt dette. Man vet ikke at Vatikanet, som egentlig heter Den Hellige Stol, er verdens eldste diplomati med flere utenriksstasjoner enn Norge. Man vet heller ikke at Vatikanets er verdens best informerte aktør som ofte spiller meglerroller på diskrete måter,

eller at pavens uavhengighet av materielle maktstrukturer gjør ham uhyre mektig: Han kan «ustraffet» tale Bush midt i mot; hvilket lite land i verden kan ellers det? Under oppløpet til Irak ble han utsatt for en enorm pågang av amerikanske aktører, noen av dem gikk omveien om Oslo for å få meg til å gå inn for at et angrep kunne rubriseres som en såkalt «rettferdig» krig. Det er ingen hemmelighet at. Rådet for Rettferdighet og Fred var adressaten. Kardinal Martino, dets leder, var den skarpeste kritiker av en krig uten FN-mandat. Jeg er også mektig lei av å bli tatt til inntekt for, ja, faktisk, gjort kollektivt ansvarlig for alt som sies av kardinaler i fri dressur eller av andre katolikker worldwide. Vi er fak-

tisk 1 milliard, og det er tusen millioner om det meste.

Det vi har felles, er troens innhold, men den gir ingen fasiter for politikken verden. Kun paven kan korrigerer en kardinal, og den omtalte Lopez Trujillo, som FETT trekker frem; sier mye om så mangt. Han mener seg misforstått av BBC i «den store kondomsaken», og har forfattet tyve sider om dette. Det er hans sak, ikke min. Vil man få ham i tale, kan han kontaktes gjennom det pavelige nuntiat for Skandinavia i Stockholm. Jeg er verken representant for den katolske kirke her eller ute. Jeg er legkvinne med ett eget yrke og liv i Norge. Det er pavens ut-sending her, nuntius, som er rette vedkommende, ved siden av kirkens

informasjonstjeneste. Jeg er kun representant for kirken når jeg formelt leder en delegasjon til en internasjonal konferanse eller snakker som medlem av et pavelig rad. Dette skjer kanskje en eller to ganger i året, selv om jeg også holder mange foredrag på konferanser arrangert av forskjellige ordener og legmannsbevegelser.

DET ER EN sann pine og plage å måtte drive voksenopplæring til norske journalister om de meste elementære sider ved den globale kirke og ved katolsk tro. Man har et utrolig monolittisk syn på dette i Norge: en rørende tro på at sentralstyring funker, og enda verre, en ide om at katolikker ikke er frie, selvstendige mennesker som følger sin egen samvit-

tighet. Den siste misforståelsen er den verste: men tro det eller ei, katolikker deler en tro, men verken politiske mening eller mye annet. Det er visst en overraskelse å oppdage at synet på f.eks. kondomer hos katolikker er like gjennomhullet som Lopez, latex.

Vatikanet er ikke representativ for den katolske verdenskirke

KATRINE LUND ORE RELIGIONSHISTORIKER

Tirsdag 5. oktober 2004

DEBATTEN om Janne Haaland Matlarys samspill med Vatikanet kan være nyttig hvis norsk opinion dermed får bedre kunnskap om den katolske verdenskirke under pave Johannes Paulus II (1978-). Som ikke-katolsk religionsviter vil jeg vise til at Vatikanets pressebyrå ledes av Opus Dei (Joaquin Navarro-Valls). Informasjon fra Vatikanets pressebyrå formidles av bispedømmenes offisielle kanaler. Derfor er det helt nødvendig, som motvekt, å følge med i den internasjonale debatt som refereres av velrennomerte katolske tidsskrifter, f.eks. The Tablet (London), National Catholic Repor-

ter (Washington DC), Herder-Korrespondenz (Freiburg) og Orientierung (Wien).

DET ER VELKJENT at Opus Dei støttes av paven og en stor del av hans administrasjon, med front mot reformforsøkene fra 2. Vatikankonsil (1962-65). Den romersk katolske kirke styres nå som et rent teokrati, hvor bare biskoper som er villige til å følge kuriens teologiske retningslinjer utnevnes. Disse er underlagt teologisk sentralstyring. Opus Dei, som består av både prestere og legfolk, ble grunnlagt av Jose Escrivá Balaguer i Spania 1928. Siden 1983 er denne organisert som et personlig prelatat direkte underlagt paven og derfor unntatt fra lokale biskopers kanoniske jurisdiksjon. Balaguer ble usedvanlig raskt kanonisert i 2002. Opus Dei blir gjerne anklaget for po-

litisk manipulering, økonomiske misligheter og hjernevask av rekrutter, men i kirkelig sammenheng er organisasjonens reaksjonære teologi et større problem. Den kommer særlig til uttrykk i Vatikanets kjønnspolitikk, fremført av den såkalte Hellige Stol på FN-konferanser og i pavens familiekommisjon, for hvor Janne Haaland Matlary stadig deltar.

Her er det viktig å være klar over at kardinal Wojtyła var hovedmannen bak Paulus VI's rundskriv mot fruktbarhetskontroll i 1968 og derfor fastholder sin agenda som pave Johannes Paulus II. Følgelig blir forbud mot prevensjon fremført in absurdum mot bruk av kondomer for å hindre spredning av AIDS. Morten Rostrup (tidligere internasjonal leder i Leger uten grenser) skriver i artikkelen «Beskytte liv og

forhindre død» (Din, Tidsskrift for religion og kultur nr. 4 2001) at den katolske kirke er et hinder for prevensjonskampanjer i kampen mot HIV/AIDS som mange regjeringer i utviklingsland forsøker å sette i gang.

I SAMSVAR med flere islamistiske land har Vatikanstaten ikke underskrevet FN's Kvinnekonvensjon (1979), hvor fruktbarhetskontroll defineres som en menneskerett. Desverre samstemmer Vatikanet og noen feminister i demagogisk feiltolkning av begrepet «reproductive autonomy», som utelukkende selvbestemt abort, til tross for at det primære mål er å hindre ufrivillig be-svangring. Jeg vil understreke at Vatikanets medhjelpere Mary Ann Glendon og Janne Haaland Matlary bare representerer et fåtall av ver-

denskirkens kvinner. Mange ledende feminister og teologiske kjønnsforskere er «reformkatolikker», som eksempelvis den internasjonale pioner Kari Elisabeth Børresen (nå seniorprofessor ved Det teologiske fakultet, Universitetet i Oslo), Elisabeth Schüssler Fiorenza (Harvard), Elisabeth Gössmann (München), Anne Jensen (Graz), Ursula King (London), Rosemary Radford Ruether (Claremont) og Janet Soskice (Cambridge). Ann E. Carr (Chicago), Margaret A. Farley (Yale), Elizabeth A. Johnson (New York) og Sandra M. Schneiders (Berkeley). De fire sistnevnte er dessuten også ordenssøstre. Alle disse kjemper for at den institusjonelle kirke ikke skal fungere som barriere mellom Gud og menneskeheten.

Matlary mot menneskerettene

DAG ØISTEIN ENDSJØ
DR. ART., LEDER I MENNESKERETTSSUTVALGET I
LANDSFORENINGEN FOR
LESBISK OG HOMOFIL FRI-
GJØRING

Onsdag 6. oktober 2004

INGEN menneskerettighetskonvensjon eller -erklæring definerer hva som forstås med en familie. Relevant praksis viser derimot at homofile par og foreldre beskyttes ut fra retten til familieliv. Dermed blir Janne

Haaland Matlarys påstand om at menneskerettighetenes forståelse av familien som ekskluderende heterofil, direkte feil. I saken Salgueiro da Silva Mouta mot Portugal i 1999 slo Den europeiske menneskerettighetsdomstolen fast at henvisning til den «tradisjonelle» familien ikke kan brukes til å diskriminere homofile som lever «som om de var ektefeller». I saken Young mot Australia i 2003 forbød FN's Menneskerettighetskomité økonomisk diskriminering av homofile par i forhold til heterofile ektepar. Både Menneskerettighetsdomstolen og FN's Menneskerettskomité har en rekke

ganger slått fast at menneskerettighetenes generelle beskyttelse av privatliv og forbud mot diskriminering, også gjelder homofile. Ved å forsøke å definere én bestemt befolkningsgruppe ut av menneskerettighetene, angriper Matlary likevel ikke bare homofile. Hun angriper menneskerettighetene i seg selv. Menneskerettighetene fungerer ikke som et koldtbord, der man kan plukke med seg det man vil. Om homofile utdefineres fra menneskerettighetene, har heller ikke jøder, sigøynere eller funksjonshemmede lenger noen reell beskyttelse. Heller ikke katolikker for den del.

MARTINE Aurdal kaller Matlary en mørkemann. Det er kanskje mer presist å se henne som en menneskerettsmostandernes femtekolonist. Under dekke av å fremme menneskerettighetene, angriper hun systematisk diskrimineringsvernet som er grunnleggende for menneskerettighetene. Matlary forsøker å tvinge menneskerettighetene inn i en konservativ katolsk ramme, pent kalt naturretten. Slik angriper hun også andres religionsfrihet. På hvilket grunnlag Matlary kaller seg menneskerettighetseksperter, er usikkert. Andreas Bjørnebye og Sigurd K. Berg i Stud.Jur. nr. 2, 2004 konkluderer derimot at det er «vanskelig å få øye på [...] et minstemål av innsikt i de juridiske forhold» i hennes tekster.

Matlary er professor både ved Institutt for statsvitenskap ved Universitetet i Oslo og ved Norsk Utenrikspolitisk Institutt. Som statlige institusjoner er disse forpliktet til å fremme menneskerettighetene. Det er derfor relevant å spørre hvordan de forholder seg til at en ansatt systematisk fordreier menneskerettighetene for å angripe en utsatt befolkningsgruppe.

Tar Matlary ansvar?

INGRID STOLPESTAD LEDER I
CHANGEMAKER

Fredag 8. oktober 2004

LØRDAG 2. OKTOBER sier Janne Haaland Matlary i Dagbladet: «Det er visst en overraskelse å oppdage at synet på f.eks. kondomer hos katolikker er like gjennomhullet som Lopez, latex.» Med dette understreker hun at katolikker har ulike syn på blant annet kondomer. Det har hun helt rett i.

Likevel undergraver hun det faktum at den katolske kirke er svært hierarkisk og at fattige mennesker, og da spesielt kvinner, hver dag lider under konsekvensene av det mannsveldet i Vatikanet beslutter. Vi vet at i så vel Afrika som Asia og Latin-Amerika er Vatikanets ord regnet som lov.

Matlary bruker samtidig tid og krefter på å understreke hvor sentral hun er i Vatikanet gjennom sin deltakelse i to pavelige råd. Vel, Matlary, her har du en anledning til å utnytte din mektige posisjon: Hver dag dør tusener av

kvinner av hiv/aids. I følge FN er unge kvinner spesielt utsatte, 64% av unge smittet av hiv/aids er jenter mellom 15-24 år. Kvinner smittes lettere av hiv-viruset av menn, grunnet fysiske forskjeller i kjønnsorganer, faktisk regner man med at det er 2,5 ganger større sjans for å bli smittet hvis du er ung kvinne enn ung mann.

Samtidig meldes det i rapporten «Women and HIV/AIDS: Confronting the crisis» fra UNIFEM/UNFPA/UNAIDS, at mellom 60 og 80 % av hivpositive kvinner i Afrika sør for

Sahara oppgir å ha hatt kun én seksualpartner.

LIKEVEL FORTSETTER Vatikanet å peke på avholdenhet og troskap som eneste tillatte virkemiddel. En dyster melding for undertrykte kvinner som slett ikke har et valg om være avholdene og som lider av at deres menn er alt annet enn trofaste.

Her sitter Vatikanets menn med makt til å besegle disse kvinnenes dødsdom. Tør du bruke din makt for å hjelpe dine medsøstre, Matlary?

Regjeringen angriper fredsbevegelsen!

En aktiv fredsbevegelse er av vital betydning for demokratiet. Norge trenger tydelige kommuniserte holdninger fra pressgrupper som fredsbevegelsen for å ivareta meningsmangfoldet i forhold til dagens utenriks- og sikkerhetspolitikk. Regjeringen vil ved sitt budsjettforslag frata oss dette meningsmangfoldet.

Samtidig som de sivile forsvarsorganisasjonene får videreført sin driftstøtte over forsvarsbudsjettet med hele 52, 7 millioner kroner, får fredsbevegelsen kuttet 64 prosent i den lille bevilgningen på 2,35 millioner. Å sikre fredsorganisasjonenes videre drift på lik linje med forsvarsorganisasjonene burde være et minstemål for en regjering som hevder å være en sterk tilhenger av meningsmangfold.

Regjeringen kutter i budsjettpos-

ten hvor fredsorganisasjoner kan få tilskudd til å dekke sine driftsutgifter. Den aktuelle underposten er "Opplysningsarbeid for fred". Regjeringen vil her kutte ned fra 2.350 000 til 850 000 kroner. Dette tilsvarer 64 prosent av årets bevilgning. I 2004 gikk 1 av disse 2.35 millionene til driftstøtte til fredsorganisasjonene. 23 fredsorganisasjoner kjempet seg imellom om disse knappe midlene. De resterende 1.35 millionene ble brukt på diverse tiltak for opplysning om fred, fredskultur og fredspolitik.

Norges Fredsråd mottok 225.000 i driftstøtte og 80.000 i tilskudd til opplysningsarbeid for fred fra denne potten i 2004. Dette tilsagnet har vært og er helt avgjørende for Norges Fredsråds virke i år, som tidligere år. Norges Fredsråd er den norske

fredsbevegelsens fellesorgan. Rådet bidrar både til å gjøre fredsbevegelsen tilgjengelig for beslutningstakere og publikum generelt, samtidig som det virker samlande for fredsorganisasjonene og stiller diverse servicetilbud til deres rådighet. Fredsrådet representerer 28 fredsorganisasjoner i Norge.

Styrken til organisasjonene Norges Fredsråd representerer er deres evne til å fokusere og å spesialisere seg på sine kjernesaker. Slike organisasjoner evner å mobilisere store frivillige ressurser. Organisasjonene har imidlertid ikke infrastruktur eller ressurser til å gjennomføre sine prosjekter eller å viderebringe sine erfaringer og synspunkter alene. Norges Fredsråd arbeider for å gi medlemsorganisasjonene denne nødvendige infrastrukturen. Blant annet nyter medlemsorganisasjonene godt av sekretariat-tjenester, møterom og seminarrom, og drifter flere av hjemmesidene deres.

Om våre politikere virkelig ønsker at Norge skal være en fredsnasjon, må de sikre en aktiv fredsbevegelses overlevelse neste år. Det Regjeringen nå foreslår er faktisk ensbetydende med nedleggelse av Norges Fredsråd, noe som vil være en katastrofe for norsk fredsbevegelse generelt. Stortinget må øke bevilgningen til opplysningsarbeid for fred slik at den blir minst like stor som i 2004.

Vennlig hilsen,
Alexander Harang,
Policy manager i Norges Fredsråd
Norges Fredsråd
Storgata 23C Opera passasjen
PB. 8940 Youngstorget
0028 Oslo
Tlf. +47 22979889

ER BUSH PRE-SENIL?

En amerikansk lege, Joseph Price, hevder i magasinet *Atlantic Monthly*, at talefeilene til Bush skyldes at han er presenil og i ferd med å utvikle Alzheimer. Han har kommet frem til denne slutningen på bakgrunn av studier av video-opptak av tidligere taler Bush har holdt før han ble president.

Her er noen av Bush-talefeilene:

- Jeg føler meg beæret over å få ta en modig iraker i hånden, som har fått hånden sin kuttet av av Saddam Hussein.

- Det er ingen tvil i min sjel, ikke en eneste tvil i min sjel, om at vi kommer til å mislykkes.

- Det er helt tydelig et budsjett. Det står mange tall der.

- Hvis vi sprengte hverandre i luften, ville verden være trygg.

- Våre fiender er oppfinnsomme og ressurssterke. Det er vi også. De slutter aldri å pønse ut nye måter å skade vårt land og vårt folk på. Det gjør ikke vi heller.

På hjemmebane har sannelig Erna Solberg kommet med et ønske om flere innvandrere til Norge. Og det ikke lenge etter at hun har fått departementet til å produsere skrekk-videoer som skulle forhindre økt innvandring til landet.

Jeg aner ikke hva dette kan skyldes....

DOI

Dagbladet:

Brenn sløret

Martine Aurdal
Politikk- og debattredaktør
i det feministiske
tidsskriftet *Fett*

Hekseprosess, heksebrenning, konspirasjonsteorier og gufs av uhygge. Janne Haaland Matlary, Arne Berggren og Øyvind Foss går langt for å avfeie mitt utspill mot henne som en billig lanseringsstrategi. Svarinnleggene bidrar dessverre kun til ytterligere tilsløring av problemstillingene, og Matlary understreker mitt poeng ved å nekte å stille opp i de utall debatter hun er blitt bedt om å møte meg i. Hun våger ikke åpent diskutere dobbeltspillet der hun i Norge framstår som en moderat konservativ kristendemokrat, mens hun internasjonalt er mørkemennes førstedame.

Matlary lyver mot bedre vitende, når hun igjen bruker sin akademiske kredibilitet for å fastslå at jeg tar feil, og hevder at Menneskerettighetsklæringens artikkel 16 slår fast at familien er heteroseksuell. Artikkelen er nøytral, og Menneskerettighetsdomstolen har bestemt at også ho-

mofile partnere beskyttes av den.

Matlary presenterer seg selv som «den største kvinnelige stjerne i det katolske firmament etter Maria». Da er det rart at hun ikke klarer å svare for seg eller vil diskutere de tilknytningene jeg faktisk nevner. Måten hun avfeier min kritikk av koblingen til Opus Dei på, er helt typisk for organisasjonens medlemmer. De hevder at man må skille mellom private oppfatninger og embetshandlinger, og ikke kan trekke i tvil medlemmernes offentlige virksomhet med referanse til religiøs overbevisning. Paradoksalt er det fordi veien til deres religiøse mål går gjennom embedet; medlemmene oppfordres til å utmerke seg i sine studier, for på den måten å nå innflytelsesrike posisjoner i samfunnet som så vil bli preget av deres moralsk-konservative kato-lisisme.

Jeg er dypt uenig i mange av Matlarys standpunkter, og forhåpentligvis vil hun snart diskutere dem. Særlig provoseres jeg av den politikken som utformes av det pavelige råd for familien, som Matlary er medlem av. Deres politikk undergraver kvinners menneskerettigheter og har dramatiske konsekvenser. 350 milli-

oner kvinner lever uten tilgang på prevensjon og 70.000 kvinner dør hvert år av utrygge aborter fordi det er forbudt i mange land. Kardinal Trujillo påstår som leder av rådet at det er hull i alle kondomer og at de ikke bør brukes i en effektiv hiv/aidsstrategi. Malteserordenen og Opus Dei – begge organisasjoner med fascistiske røtter – bruker religion til å legitimere halvbrun politikk. Matlary representerer i forskjellige sammenhenger flere stater – både Den hellige stol, Malteserordenen og Norge, samtidig som hun rådgir den halvfascistiske fyrsten av Lichtenstein.

Gud er ikke problemet; de fleste ledende feministiske teologer er katolikker. Det finnes ingen direkte sammenheng mellom det å tro på Gud – eller være kristendemokrat, for den saks skyld – og å være motstander av både abort, homofili og prevensjon. Denne kausuale sammenhengen mellom religion og politikk er Matlarys, og professoren bruker såkalt faglige argumenter for å underbygge den. Verken elegant eller elevvert.

Fra Fædrelandsvennen:

Norsk demokrati forvitrer

Erling Wanvik, Nesttun

EØS er virkelig i ferd med å uthule det norske lovverket, slik at vårt demokrati oppsmuldrer sakte men sikkert.

Hvor er de blitt av de store forhåpninger til denne avtalen, som hr. Bondevik gikk så hardt inn for?

De positive resultater har imidlertid latt vente på seg. Isteden blir EU-lovverket tredd ned over hodene våre enten vi liker det eller ikke.

Hva har skjedd med eksportnæringen, har den gitt det forventede resultat?

Nei, her flagges det ut i stor stil, bedrifter legges ned og arbeidsløsheten bare stiger, samtidig som landet vårt må bøye seg for et utall av upopulære pålegg, normer og vedtak, lover i en størrelsesorden som et ondt år.

Hva med rusbrusen, landbruksin-

teressene, distriktene og nå oppheving av boplikten? Selvfølgelig vil opphevelse av boplikten være fordelaktig for rike «EU-sosser» til å kjøpe sine hytteparadis i den norske fjellheimen, for man behøver jo ikke å bo der da.

Våre dårlige erfaringer med EØS er bare et hint om hva vi kan vente oss i EU, tydeligvis blir det bare enda verre, for vi er i mindretall mot folkehavet i Europa. Erfaringer med unioner har skremt oss før. Svenskene har allerede blitt skremt av overstyringen. Det svenske euro-nei er nok bare en begynnelse.

Norge bør si opp EØS-avtalen, det er lite eller ingenting å hente. Norge har egne ressurser som betyr enormt i global sammenheng.

La dette bli en av flaggsakene fram mot stortingsvalget i 2005; samme året som vi nordmenn skal feire unionsoppløsningen fra unions-åket i 1905.

Svolvær den 15.09.04

Samfunnsliv.no

Demokrati

Hver gang jeg hører Georg W. Bush snakke om at han vil "democratise" (demokratisere) andre land, får jeg frysninger på ryggen. Makten i USA, som Bush jr. har tusket til seg, er ikke et land jeg først tenker på når det gjelder demokrati. Det eneste jeg ville kunne vise til i dette landet, er hvordan man tilrøver seg makt med hjelp av en korrump bror og et mer eller mindre betalt rettsvesen.

I flere år har jeg ventet på et skikkelig oppgjør om USAs utenrikspolitikk i særdeleshet, i Norges største aviser, TV og radio, ser det ut som om jeg venter forgjeves med unntak av små spede forsøk godt bortgjemt i sene nattetimer eller langt bak i noen få aviser. At regjering og storting skulle mane seg opp til å si noe, er vel utenkelig.

Epleskrelling

Sverre Moen fikk 6000 kroner i bot og 4 timer på glattcelle, fordi han brukte en kniv for å skrelle et eple. Stortingspolitikkerne viser sin avstand til velgerne med følgende uttalelse: "Vi må ta det som kan virke som bagatellmessig kriminalitet på alvor. Ofte er slike lovbrudd starten på noe mye verre, og bør tas hardt!" – sier Knut Storberget, Arbeiderpartiet. Tenker han på eplespisingen i Edens Hage?

Jeg lurer på: Hva for en verden lever de i på Stortinget? Er det forbudt å skrelle epler – offentlig – i Norge? Jeg lurer ikke på hvem jeg ikke skal stemme på ved neste valg!

Takker Herren!

Jeg hører at en prest i den norske kirke takker vår Herre for at Vålerenga vinner fotballkamper. Og jeg som trodde at religion handlet om noe åndelig! Den presten hevder at Gud hører alt vi ber om – da lurer jeg på: Kan ikke prestene i Norge snart begynne å be om at USAs invasjonshær i Irak lider det endelige nederlaget - og vender hjem? Men det er kanskje ikke så populært å be om fred og slutt på kriger, av en krigsgud som kalles Jahve?

Bjørn Solberg
Falkveien 25
8300 Svolvær

Fascismen og Thorbjørn Andersen

Thorbjørn Andersen

I byens ene lokalavis så jeg i sommer et leserbrev som provoserte (Halden Arbeiderblad, 15.7.) For helhetens skyld gjentas leserinnlegget til K. Offenberg: «I mange år har det vært innlegg i HA om nazifisering og fascisme i vår tid. Artiklene har vært påstander som ikke underbygges. Det er på tide at Andersen klart konkretiserer hva han mener, eller slutter å skrive».

For å ta det siste først: I motsetning til mange andre redaksjoner, har de fleste av mine leserbrev blitt gitt spalteplass. Honnør til redaktøren! Han har praktisert ytringsfrihet – i motsetning til de som predikerer dette bare i svulstige festtaler.

Selv om K. Offenberg og likesinnede misliker innlegg omkring temaet, tenker jeg å fortsette med opplysningsvirksomheten (som vel egentlig profesjonelle journalister burde ha foretatt?). Tidens galskap er blitt fortiet og bevisst forsøkt skjult. Det er galt når han skriver at mine påstander mangler konkretisering. Men for sikkerhets skyld: Etterfølgende er ment å fjerne tvil og bør være informasjon så det holder. Brikker i det politiske miljøet må settes inn i et perspektiv og politikernes narrespill med den øvrige befolkning må avsløres.

General Reinhard Gehlens erindringer kom ut i norsk oversettelse i 1972. Som også antydning innledningsvis i boken «Spion». Den boken må gis en enestående plass, for denne offiseren var Hitlers leder av militærspionasjen i Øst.

Etter krigen stilte han sine store arkiver og det meste av sin stab til rådighet for amerikanerne.

Nazimentaliteten etter 2. verdenskrig opphørte ikke. Tvert i mot. Den amerikanske etterrettingsorganisasjonen CIA ble formet av nazister, for nazister – for å fremme nazimentaliteten.

Pensjonert advokat Kr. Almås nevnes derfor spesielt i denne sammenheng. For allerede på 1970-tallet kunne man lese hans advarsler – som senere er blitt virkelighet.

Jeg velger eksempelvis en av hans artikler fra 1990. I Nationen, 9.4. ble leserne igjen minnet om noe av det som til da var fremkommet av tyskernes og nazistenes moldvarpearbeid etter 1945.

Det er fristende i tillegg å gjenta ordene til Jon Leirfall året etter. Denne kanskje mest markante parlamentariker etter 2. verdenskrig karakteriserte åndskampen slik: «Det som nå særpreger politikerne, er høy intelligens og lite vett». (Dagen

10.7.91). Tiden frem til i dag er en bekreftelse.

Den høyaktuelle artikkelen av Kr. Almås er fra 2004: «Skal tomme slagord gi norsk EU-medlemskap?» (Hallingdølen.no 13.4.) er adressert til politikerne. «Ved sitt fortsatt faktiske informasjonsmonopol har NRK villet velgerne ved stadig å omtale de positive trekkene ved EU-utvidelsen, mens man bare unntaksvise har analysert de mange negative sidene ved utviklingen i EU. Tyskerne har hele tiden ledet utviklingen i EU, for å skaffe seg den kontrollen over Europa som de ikke fikk ved den 2. verdenskrig. De har med milliardgaver fått tilslutning for at EU skal bli Europas nye store nasjonalstat (føderasjon), med de gamle nasjonalstatene som underordnede lydriker. Dette skal bl.a. oppnås ved at vetoretten i viktige spørsmål fjernes, ved at EU skal ha felles utenrikspolitikk, felles hær, felles finanspolitikk.

Våre politikere ønsker å begå statskupp uten engang å ta hensyn til bestemmelsen i grunnlovens §112 om at det kreves to tredjedels flertall, og behandlingen ved et stortingsvalg for enhver forandring i Grunnloven. En henvisning til, og attpå til en høyst uriktig omtale av, sveitsisk rett, er fullstendig meningsløs. I Norge gjelder vår egen

Grunnlov, inntil denne eventuelt er forandret på lovlig måte. Vi velger har også krav på å få vite hva enhver kandidat vil stemme ved stortingsbehandlingen».

Tre nettsted (av langt flere) nevnes spesielt:

www.davidicke.com

www.geocities.com/jyrlina/

www.endtime.net

Fra forskjellige innfallsvinkler avsløres destruktive krefter i det politiske spillet. Og jeg oppfordrer alle til å spre faktaopplysninger videre fra disse nettstedene samtidig med overstående.

Helt til slutt. Det som nå ligger foran oss, må etter min mening bli meningsytringer omkring det uføre vi alle er havnet i. For laugene av politikere og byråkrater har i sannhet rotet det skikkelig til for den øvrige befolkning.

Det gjelder både for fremtømte velgere – som har latt seg manipulere, og hjemmesittere – som på den måten har protestert mot galskapen. Håpet er å få frem et tidsaktuelt og fornuftig politisk alternativ.

Frem mot valget 2005 er det derfor all grunn til å stå på seg mot enda flere knep og taktikkeri fra den såkalte elite.

BUSH-BLEMME

Ved et møte i Det hvite hus i 2002 ble det foreslått at Sverige skulle sende fredsbevarende styrker til Midt-Østen. Det kunne ikke Bush forstå.

- Sverige har jo ingen hær, utbrøt presidenten, ifølge en artikkel i New York Times sist lørdag.

DOJ

DØDELIG STATISTIKK

Over 30.000 barn dør hver eneste dag av sykdommer som kunne ha vært forebygget, viser en ny og rystende rapport fra FNs barnefond. Noen barn er mindre verdt enn andre....

DOJ

DØDELIG STATISTIKK II

3300 palestinere
950 israelere
Antal døde siden intifadaen startet.
Noen mennesker er mer verdt enn andre....

DOJ

TILBAKE TIL FORTIDEN

I TV2's Holmgang var det 67 % av innringerne (12000) som mente at kapellanen Michael Møgster i Hareid aldri burde ha gitt seg på å slippe biskop Køhn til i kirken.

Kirkens sannheter har hatt vanskelige tider gjennom tidene. En tid var jorden flat og man dømte folk til døden for å mene noe annet. Inkvisisjonen drepte og mishandlet vantro gjennom lang tid. Her har vært heksebrenninger og forfølgelser av mennesker som har stilt seg kritisk til kirkens sannheter.

Nå er det kvinnelige prester og homofile som er på agendaen blant fundamentalistene, fordi dette bryter med Guds ord, må vite.

Guds ord, ja. Bibelens skrifter er et sant sammensurium av mer eller mindre gudsinspirerte innlegg. Helt fra at det var OK at en far lå med sine egne døtre til masseslaktning av mennesker for å komme frem til det hellige land. Det gamle testamentets budskap er i hovedsak øye for øye, tann for tann. Jesu lære i Det nye testamentet antydning noe annet og nytt: man skulle ikke bare elske sin neste som seg selv, man skulle endog elske sine fiender.

Det er på høy tid at Jesus nå vender tilbake for å rydde opp i tempelene og kirkene og hodene på mørkemennene og -kvinnene for menneskeheten vender tilbake til middelalderdenkingen igjen med de uhyrlige konsekvenser det vil få.

DOJ

BUSH SOM TERROLISTMAKER
Storbritannias ambassadør i Italia har skapt diplomatisk røre etter at han uttalte at George W Bush er den beste rekrutteringsoffiseren Al-Qaida kan få.

Ikke akkurat en bombe....

DOJ

Fædrelandsvennen: Lidelser og livsvilkår

Tor Jones Kristiansand

Psykatri. I boken «Psykatri i endring» skriver Arnulf Kolstad (professor i sosialpsykologi) blant annet følgende: «Legene har som profesjonsutøvere ikke stort annet å stille opp med enn penger (uføretrygd) og piller overfor de tilstander av sosial nød og uheld som brer seg i befolkningen. Gjennom individuell patologisering av en destruktiv sosial praksis er legene med på å tilsløre årsakene til den samfunnskapte uhelden ved å framstille den som et individuelt sykdomsproblem».

Epidemiologiske studier av de psykiske lidelsenes omfang i Norge konkluderer gjerne med at cirka 20 prosent av befolkningen (880.000 mennesker) har så store psykiske problemer i løpet av et år at de trenger psykiatrisk behandling. Det psykiatriske behandlingsapparatet behandler årlig cirka 80.000 personer. Hvordan skal det klare å behandle ti ganger så mange? Tallene forteller oss at summen av psykisk uheld øker raskere enn utbyggingen av behandlingsskapet. I en slik situasjon kan det kanskje være på tide å vende oppmerksomheten bort fra institusjonene, gå bak de latinske diagnosene, og se litt nærmere på hva slags samfunn vi har valgt oss. For psykiske «sykdommer» rammer ikke tilfeldig. Epidemiologiske undersøkelser viser klart at omfanget av psykiske lidelser er langt større der hvor det finnes dårlig økonomi, dårlige boforhold, dårlige sosiale nettverk, oppløsning av nære sosiale relasjoner og lignende.

Eller som psykiateren Haugsjerd formulerer det: «de psykiske lidelser må sees i sin virkelige sammenheng, med andre ord i den livs-

historiske, familiemessige og sosiale sammenheng de er skapt i».

Vi har valgt oss et samfunn hvor stadig flere støtes ut av arbeidslivet, hvor de individuelle krav til materiell velstand er skyhøye, og hvor skillet mellom «vinnere» og «tapere» blir stadig mer synlig. Selvsagt blir det psykisk uheld av dette. Selvsagt. Alkoholisme, pillemisbruk, vold, depresjoner, selvmord, selvskadning, spiseforstyrrelser, personlighetsforstyrrelser, er alle eksempler på uheld som ikke kan ses på uavhengig av det samfunn de oppstår innenfor. Vi må være ærlige nok til å ta inn over oss sammenhengen mellom lidelser og livsvilkår.

For i det øyeblikk vi overlater det til legene å gjøre noe for konkurransesamfunnets tapere, blir både alminnelige livsproblemer, destruktiv sosial praksis og problemene på arbeidsmarkedet, lett konstituert som «sykdom» hos pasienten. Det sier seg selv at det ligger utenfor institusjonspsykiatriens kapasitet å skulle behandle slike tilstander. Her må hovedinnsatsen komme fra folk flest, fra måten vi omgås hverandre på, hvordan vi organiserer samfunnet på, og hva slags hjerterom det finnes i fellesskapet Norge.

Den senere tids påfallende intense kritikk av institusjonspsykiatrien er på mange måter meningsløs og urettferdig. Det er selvsagt umulig å bygge ut et tilstrekkelig «hjelpesapparat» i et hardt konkurransesamfunn. Situasjonen til de menneskene som avisene kaller «psykiatriske pasienter» vil i årene som kommer være langt mer avhengig av hva som skjer utenfor enn innenfor institusjonene og «hjelpesapparatet». Eller sagt annerledes: Løsningene på samfunnskapte problemer er politiske, ikke medisinske!

EN OVERRASKELSE I ERMET?

Det ryktes at Kina har kontroll på bin Laden og at amerikanske myndigheter er i forhandlinger med landet for å få utlevert ham - noen dager før valget på ny president.

Gjett hvem som da vinner valget?

DOJ

DØDELIG STATISTIKK

Israelske medsoldater innrapporterte en av sine offiserer fordi han hadde skutt en palestinsk 13 år gammel pike med 20 skudd, derav 5 i hodet hennes. Nå har den israelske hæren rensket offiseren og funnet ut at han likevel ikke har gjort noe uetisk, som det heter.

Noen barn er mindre verdt enn andre....

DOJ

VALGET I AFGHANISTAN

15 av 18 presidentkandidater trakk seg. TV viser en kvinnelig burkakledd afghanistaner som stemmer på Karzai - i flyktingeleir i Pakistan. Hva gjør hun der, forresten? Er det ikke slutt på burkaen og krigen?

Afghanistan er visstnok på vei til demokratiet,...

DOJ

Samfunnsrekne -

skrivning kan settes i nye investeringsringer, og disse skulle så også etter hvert avskrives inntil de kunne bokføres som nullverdi. Vi ville således gjennom en kontinuerlig avskrivningsprosess eller «dekapitalisering» etter hvert nå frem til et samfunn hvor praktisk talt all realkapital var avskrevet til null, og hvor det derfor heller ikke skulle være plass for noe kapitalutbytte.

Det er klart at det lønnsomme prisfall kan organiseres på mange forskjellige måter. Det kan også skapes ved at vi i våre arbeidstelser og tjenester «måler» med rikelige mål. Vi må overalt og under alle forhold gjøre våre ytelser store og våre fordringer små. Da vil alle våre medmennesker gjøre gjengjeld mot oss, og vi er på rett vei.

Ved siden av ing. Bonde, var Hans Bauge, som var prest i Bergen, var den som gjorde et stort og omfattende arbeide. Bauge beskrev fremgangsmåten med det lønnsomme prisfalls vei, og har også levert generelt matematisk bevis for metodens riktigheter. (Finnes i Logokratiet bind 2).

Hva er økonomi

Økonomi er balanse. Den økonomiske sans er hos planter og dyr en

vilje og evne til å underkaste seg de universelle balanselover. Det samme instinkt er også til stede hos menneskene. Men som følge av deres «frie tankeevne» er menneskenes økonomiske sans «fiksert» og «suggerert» til avvikelse fra livslovene. Menneskene har ikke innordnet seg under lovene for den universelle økonomi, hvorav menneskenes økonomi er et ledd. Menneskene mangler i dag syn for helheten og totaliteten, hva sier så de universelle balanselover? Jo at livet i naturen er basert på en storstilet sirkulasjonsprosess. Vi har gjennom vår vitenskap erkjent den naturlov, at sum av kraft og stoff er konstant. «Kreftenes ekvivalens» og «energiens vedlikeholdelse», som av kraft og stoff, er alltid konstant. Mengden beror på sirkulasjonshastigheten. Erkjennelsen av at menneskene er inklusive denne store sirkulasjonsprosess, og at de ikke er eksklusive vesener, er grunnleggende for menneskenes økonomi. Menneskenes økonomiske sans har hittil vært villedet, og menneskene har ikke sett og bevisst erkjent denne sammenheng i alt. Menneskene har drevet bare «spesialøkonomi» for seg selv eller for å dele med menneskeheten, men ikke hatt øye for helheten, for totalitetsøkonomien.

Hva er så totalitets-

økonomi?

Det er at menneskene i sitt daglige liv og for å skaffe seg alle livsformødenheter, planmessig innordner seg under de universelle balanselover. Totalitetsøkonomi vil i praksis kort og godt si, på sant og virkelighetstro grunnlag systematisk skaffe hva alle jordens mennesker trenger av livsformødenheter. Et hjelpemiddel til det blir da den regnskapsmessige oversikt over hva menneskene konsumerer og trenger, og hva de produserer. Det neste blir en rasjonell systematisk fremstilling av alle de varene menneskene trenger på de steder i verden hvor dette billigst og best kan skje, og så den rasjonelle fordeling til menneskene av produksjonen.

Dette skulle synes å være enkle linjer å gå etter. Og de veldige vitenskapelige og tekniske fremskritt har gjort at der i verden for tiden fremstilles en overflod av varer. Men når der allikevel er fattigdom og økonomiske vansker i enkelte land i dag, så skyldes dette at menneskenes økonomiske sjelesans er villedet.

Så lenge mennesket levet innenfor naturalhusholdningen, var muligheten for å komme i konflikt med og ta feil av de universelle økonomiske lover ikke stort.

Men etter hvert som jordens befolkningsmengde økte, og man måtte over til arbeidsdeling og pengehusholdning, kom risikoen for feil-

tagelser, og menneskenes økonomiske sjeledrift er her falt i den ene fallgrube etter den annen, og menneskene har begått den ene psykologiske feiltagelse etter den annen.

Grunnlaget for arbeidsdelingens gjennomførelse var innførelse av penger. Dette skulle opprinnelig være fungible midler og fungere på vegne av realverdier, f.eks. storfe. Så lenge pengene uttrykkelig fungerte på vegne av sådan realverdi, var risikoen ikke stor. Men menneskene glemte dette til daglig. Og pengene ble etter hvert et mål. Og resultatet er i dag det at menneskene holder pengene som det primære, det grunnleggende, det hovedsakelige, og jager etter dem og dyrker dem, mens man har glemt at pengene bare skal og må fungere på vegne av realverdiene. Pengene er i virkeligheten i mange tilfeller blitt skinnverdier, og fungerer bare på vegne av seg selv. Det er pengedyrkelsen, jakten etter penger, som i dag karakteriserer verden. Pengene er blitt det primære, realverdien, produksjonen, det sekundære. Alt dette var ikke så farlig hvis pengene virkelig var effektive speilbilder av realverdiene og var proporsjonale med disse. Men nå er pengene altså i seg selv delvis blitt (fiktive verdier), «nominelle verdier», og ansees tross det å være «livgivende». Og da det ifølge den merkantilistiske hovedlære er

omvendt proporsjonalitet mellom varemengder og priser og penger, idet store varekvanta betyr lave priser og relativt få penger, så har man her den enkle nøkkel til forståelsen av, hvorfor menneskenes jakt etter penger skal føre til «konkurs» og elendighet midt i en verden som flytter over av varer, og alt menneskene trenger.

Så har man altså her årsaken til at overfloden skal være menneskenes forbannelse istedenfor velsignelse. Veien ut av det økonomiske kaos blir da logisk å fjerne årsaken til de nåværende tingenes tilstand: pengene må igjen bli fungible midler, det sekundære hjelpemiddel, verdimål på vegne av realverdiene. Pengejakten må opphøre, realverdiene må bli det primære. Men dette vil også kreve nøytralisering av den nevnte omvendte proporsjonalitet. Dette vil oppnås ved gjennomføring av totalitetsøkonomien, ved dekapitalisering og retning nullpris i forbindelse med omordning av de sosiale forhold, overgang til desentralisasjon og bransjestyre. Det økonomiske kaos i vår tid, har således enkle psykologiske årsaker. Det hele er psykologisk, et mentalt spørsmål. Menneskene er blitt fremmede for den tilværelsen som er deres egen.

(del 2 forts. neste nr)

«Økonomisk virkelighet»?

Interessant debatt

Fra en debatt mellom profesorene Bernt Hagtvet og Inge Lønning, i Aftenposten, gjengis det vesentligste i følgende sammendrag. Hagtvet provoserte med skarp kritikk av dagens Høyrepolitikk, under henvisning til den kjente sosialøkonomen Edmund Burke.

SOH

Høyre er ikke lenger konservativt

Av Bernt Hagtvet
professor i statsvitenskap

Thatcherismen kom aldri riktig til

En forhastet diagnose

Av Inge Lønning
Stortingsrepresentant (H)

«Økonomien hos Burke sees på som en integrert del av menneskets liv, underlagt de samme krav til sosialt ansvar og nytte som andre deler av samfunnslegemet», skriver Hagtvet. Ja, nettopp. Like selvsagt som det er at den enkelte samfunnsborger har plikt til å forvalte sine egne økonomiske ressurser med ansvar og forstand, like selvsagt burde det være at de som får oppgaven å for-

Norge. Slik Høyre var den gang representerte partiet en barriere mot en norsk transplantasjon i Manchesterliberalismen. I dag er alt annerledes. På frapperende kort tid har Høyre gjennomgått en metamorfose i ekstremliberalistisk retning, etter at de kulturkonservative gikk fra borde. Denne forvandling har reist forunderlig liten debatt. Hvor er de høyrefolk som tar ordskiftet om hvilken type konservatisme vi bør ha i Norge?

Partiets representanter får barrierer mot en globaliserende vulgærkapitalisme, rundt et evig konsumjag der samfunnsånd og samfunnsansvar mer og mer blir fremmedord.

Ideen om «staten som moralsk fellesskap» er et uttrykk utmyntet av nestoren i norsk statsvitenskap, Johan P. Olsen. Alt skal ikke lønne seg. Staten skal være tradisjonsbevarer og normsetter. Høyre derimot gjør staten til et konkurranseutsatt og desillusjonert ørkenlandskap.

Overivrige reformatorer har ofte skjematisk menneskeoppfatning-

er og liten respekt for det Burke kalte «prejudices»: Nedarvede moralforestillinger og kulturelt og historisk betingede omgangsformer, med sans for naturlige hierarkier basert på kompetanse, kvalitetskrav og tradisjonsrespekt.

For Burke var frihet alltid avstemt mot hensynet til samfunnet som helhet.

* * *

Det som orwelliansk kalles «kvalitetsreform» på universitetene, er først og fremst en forkortning, innsparrings- og gjennomstrømningsreform, der kvalitet og tradisjon er salderingsposter, og universitetsfolk forsøkes styrt etter de mest banale pavlovianske-økonomiske tankegang. Det er som Høyre er blitt et trett parti som har mistet all tro på normstyring. Den eneste som – for sent – løfter røsten mot denne uthulingen av klassisk norsk konservatisme, er Kåre Willoch. Han roper i ørkenen.

røstet og rumlende ordeksersis: «globaliserende vulgærkapitalisme», «evig konsumjag», «effektivitetstenkning», «gevinstlogikk», «grådighet». Hvis dette er ment som en statsvitenskapelig konkurert til Luthers tegning av «den gamle fiend'hard», må jeg bekjenne at jeg holder en knapp på salig Morten. Hagtvets fiendebilde eigner seg også bedre som salme ved reisens slutt enn som åpning av en kritisk diskurs om Høyres og norsk konservatisme.

Kritikk kommer av det greske ord krinein, som betyr å skjelve, å nyanse, å se forskjell på.

Tre vise menn

Visdom som vi overser,
ble vist av dem som innser mer.
Sannhets kjerne kommer frem,
ved de viseste blant dem.

Mange tror at de alt vet
det som er verdt å vite.
Selvgodheten skjuler
at det er for lite.

Sokrates han visste det
og viste dem som ønsket å se.
Også at vi er mest blind,
for vidsdoms-verdier – for sjel og sinn.
Senere viste Salomo
innsikt forbundet med visdom og tro.

Krisus viste at vi trenger
mere enn sirkus, brød og penger.
Noe som hele mennesket fenger.
Noe som kan vare lenger –

Noe som kan finnes over,
det vi hverdagslig forsover;
og neppe kan bli hørt og sett
ved snusfornuft og næringsvett.

Noen lar seg intet fortelle.
De er fanget i en fordomsfelle.
Men gudskjelov – til alle tider,
selvgodheten overskrider.

Det finnes her – når vi er beredt
til å lete – der vi har oversett.
Især om vi blir menneskelig tent
til å lete – i Det Nye Testament.

Svein Otto Hauffen

Må en kristen «tro på Gud»?

Øst-

Fra Morgenbladet er denne objektivt velorienterende artikkel av Per Lønning. I en kortfattet oversikt over skiftende gudsforestillinger, forenes historisk og teologisk kunnskap med besindig dømmekraft; presentert i klar almenforståelighet.

S.O.H.

Per Lønning

Med regelmessige mellomrom dukker de opp igjen, de avslørende gal-lupene som melder at nå er prosenten av medborgere som «tror på Gud» sunket til... Det er ikke mange ukene siden fete overskrifter forkyn-te at Vårherre for første gang var dumpet under det magiske 50-tallet.

Min hensikt er ikke å polemisere mot, enn si å ironisere over, det religiøse gallupdemokratiet. For den som vet å tolke dem, er tallene både signifikante og (fra kirkens synspunkt) bekymringsfulle. Skjønt annerledes enn mange overskriftlesere aner. Utvilsomt signaliserer de økende avstand til kirkelivet også hos et merkbart antall kirkemedlemmer. Men de sier lite om hva svarerne egentlig avviser med sitt «tror ikke». En «supermann» i stratosfæren (enkel folketro), en «ubevegelig beveger av alt» (Aristoteles), det eneste og «ene» som gir verdens mangfold mening (Platon) eller, eller...? De gangene det har lyktes meg å lure frem et svar, har jeg som regel kunnet berolige: «Ta det med ro, det der tror ikke bispen på heller». Konflikten kjerne er sjeldnere vantrø

enn innbilt vantrø. Hvorfor ikke kalle den «vrangtro»?

Saken er at eksistens like lite som ikke-eksistens kan avgjøres uten en tilnærmet forestilling om subjektet. Si meg: finnes eller finnes det ikke noen tutumalabøf? For mange er ordet «gud» en referanse til barn-dommens forestillingsverden som man har forsøkt å oppjustere i takt med sin intellektuelle utvikling for-øvrig.

«Is God Dead»? På selveste langfredagen (8. april 1966) luget det provoserende spørsmålet opp, rødt på svart, som forside på Time. Det henspilte på flere bemerkelsesverdige utspill fra amerikanske teologer som i til dels provoserende ordelag hadde satt spørsmålsteget ved det folk flest oppfatter som kristen gudstro. Selve «Gud-er-død-teologien» i dens mest fargerike språkdrakt ble et kortvarig historisk intermesso, selv om den påberopte seg historiske forløpere fra middelaldermystikeren Meister Eckhart (ca 1300) frem til høykonservative Hegel og høyrabulistiske Nietzsche på 1800-tallet. Ja, oppmerksomhet ble sågar fokusert på en klassisk luthersk langfredagssalme (ca 1600) med de rystende linjene «O grosse Not – Gott selbst liegt tot».

Motivene var mange og uoversiktelige i radikalteologiens avregning med «tradisjonell teisme» i årene +/- 1968. Hos den mest dypsindige talsmann Ths. J.J. Altizer (The Gospel of Christian Atheism, 1966) var hovedtanken denne. Den tradisjonelle gudsforestilling, før som utenfor og innenfor kristenheten, er nedlesset med så tunge byrder, at langfredagen med budskapet Gud er død signaliserer tidens store befrielse. Etter Golgata blir det overhodet ingen gudsforestilling tilbake som vi kan forpliktes til å forholde oss til. Med blikket på Menneskesønnen, befrielsen, kan vi gå verden i møte slik den åpner seg i oss og omkring oss, uten å komplisere tilværelsen med noen oversanselig skjebnemakt.

Uten å gjøre denne teologien til min (faktisk er min mest omfattende bok Der begreiflich unergreifbare, 1986, et kritisk oppgjør med den) ser

jeg et poeng i «den teologiske ateisme» som fortsatt fortjener overveieelse. Helt siden opplysningstiden har hovedtrenden i europeisk religionsfilosofi vært «Gud, dyd og udødelighet» med Lessings spørsmål i sentrum: hvorfor kan ikke Abrahams arvinger, de tre monoteistiske religioner: jødedom, kristendom, islam, rett og slett samle seg om å «tro på Gud»? Det er enkelt og greit å tro på Faderen, men akk så innviklet å begripe seg på dette med Sønnen. La oss nøye oss med Jesus som vismann og lærer!

Når 1960-tallet protesterte såpass uartikulert blant annet mot denne «enkle» gudstro, hadde det – et viktig stykke på veien – kirkens historie på sin side. De greskspråklige kirke-

fedre rundt 400 e. Kr. karakteriserte Gud som apofatikós (umulig å om-tale, sprenger språkets grenser), først ved å gi seg skapningens begrensninger i vold blir han katafati-kós (mulig å fastholde i ord), dvs det skjer ved formidling av Menneskesønnen. Middelalderen skjelnet motsvarende mellom «theologia negativa» og «theologia positiva», ingen vei til sistnevnte fører utenom første! Martin Luther pekte tilsvarende på «den skjulte Gud» (som bare får det til å svimle for tanken) og den «åpenbarte» (Jesu ord: «Den som har sett meg, har sett Far», Joh 14).

Nobelprisvinneren Albert Schweitzer (teolog, filosof, medisin-er, orgelkunstner) lar sin berømte

kritiske analyse av mer enn 100 års forskning på «den historiske Jesus» munne ut i scenen der den oppstandne møter sviktende venner igjen på Genesaretstranden (Joh 21). De strever med å kjenne ham igjen, og en floket situasjon oppklarer seg, ikke ved vidløftige forklaringer, men ved Mesterens enkle, gjentatte «Følg meg!» Gjennom praktisk etterføl-gelse går veien til erkjennelse av en virkelighet hinsides all teoretisering.

Spørsmålet: må en kristen «tro på Gud»? – kan med fordel omskrives til: Hvordan gjøre det klart at spørsmålet, det egentlige spørsmålet, spørsmålet i spørsmålet, starter et annet sted?

Kommentar til Per Lønnings artikkel

Svein Otto Hauffen

Lønnings aktuelle betraktninger er treffende også i forhold til teologiske retninger i tiden, hvor snusfornuft istedenfor sunn fornuft kommer til orde. Bl.a. i slike bøker som den amerikanske biskop John Shelby Spongs siste bok: «En ny kristendom i en ny verden». Hvor treffende Lønnings argumentasjon er, kan øynes ved for eks. følgende sitat fra boken: «Det er så tydelig at denne teistiske Gud er ved å dø, at det kun er ved å spille et benektelses- og illusjonsspill – som mange spiller – at vi kan vedbli ved å hevde, at Gud stadig er virkelig. Det er vår generasjons religiøse dilemma.» En forsinket teologisk 68-er, prøver seg med krampaktige gjennom-opplivningsforsøk på den stendøde «Gud-er-død-teologien, førti år etter. «La de døde begrave sine døde!» sier Mesteren.

Fiktive forestillinger

Leses Lønnings betraktninger med tilbørlig oppmerksomhet, kan øynes at angivelig dilemma snarere er et fiktivt dilemma: som «logisk» kon-

sekvens av feiltenkning og fiktive forestillinger.

Skulle noen fortsatt foretrekke «dilemma»-forestillingen, kunne el-lers sies at om dilemma tales når ut-veier ikke øynes mellom to muligheter eller veier. Utveien fra nevnte «di-lemma» er den gyldne middelvei mellom to avveier. Mellom vantrø og vanetro, mellom halv-ateisme og ortodoks «rett-troenhet», mellom teologisk venstre-radikal liberalisme, og konservativ teologisk høyre-ekstremisme.

Orientering og oppjustering

Vesentlig er denne påvisning: «For mange er ordet «gud» en referanse til barndommens forestillingsverden som man har forsømt å oppjustere i takt med sin intellektuelle utvikling for øvrig». Hvordan i all verdens rike kan det skje, dersom vår vanlige forestillingsverden er helt verdslig tilpasset til «denne verden»? For som Mesteren sier: «Mitt rike er ikke av denne verden». Følgelig kan folk på allfarvei anelsesløst gå seg vill i sin egen tankeverden. Hvem kunne vel være mere velegnet til å veilede dem som kommer på avveie og av veien – enn en

som fortsatt er underveis – «utenfor allfarvei»? (Slik en av Lønnings første bøker er betitlet.)

Vår natur såvelsom vaneforherdet tenkemåte bidrar til at justerings- evnen vanligvis er mindre enn justeringsønsket. Det medfører snarere feiljustering. Slik kan Lønnings artikkel sees som betimelig påminnel-se, såvelsom en aktuell justerings-hjelp. Til virkelighetsnært samsvar med Skriftens virkelighet. I hvilken grad oppjusteringen kan finne sted, avhenger av vår bevissthetsgrad. I samsvar med den grad vi evner å høyne vårt bevissthetsnivå.

Utvidet orientering

Som mulighet til utvidet orientering, er det nærliggende å minne om Per Lønnings leservennlige bøker: «Jeg tror», «Fragmenter», og «Ikke til himmelen», såvelsom til hans senere, like velskrevne, i velorienterende almenforståelighet. Mest utførlig er hans teologiske hovedverk. Der presenteres og drøftes bl.a. de ulike Gudsforestillinger/Gudsomgrep m.m. i de siste hundre år. I henhold til den megetsigende boktittelen: «Der begreiflich Unergreifbare».

DØDE JESUS PÅ KORSET?

Frps innvandringspolitiske talsmann, Per Sandberg, uttaler seg om det meste når det gjelder innvandrere, asylsøkere og flyktninger. Nå har Islams Ahmadiyya-menighet delt ut en brosjyre på gata i Oslo som hevder at Jesus ikke døde på korset, men ble tatt ned og stelt med slik at han kom seg på fote igjen.

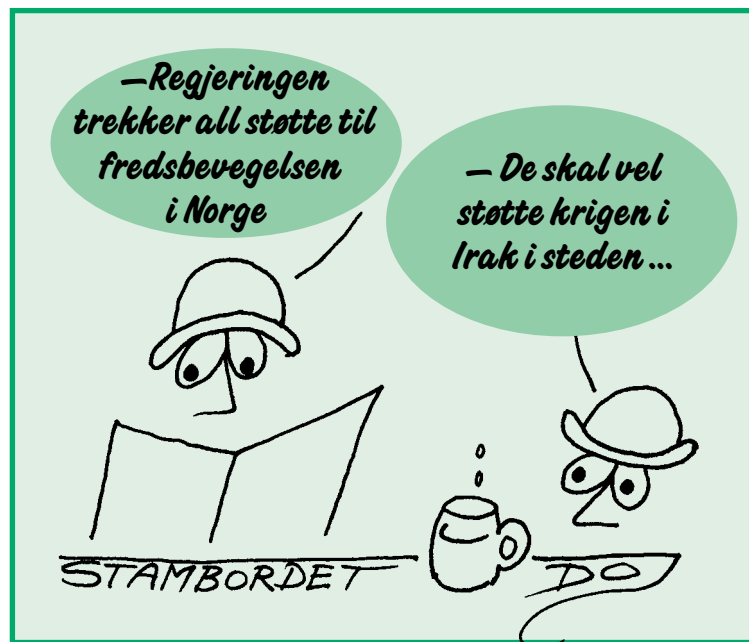
Per Sandberg kan vel neppe beskyldes for å være en særlig belest mann. Disse ideene om at Jesus ikke døde på korset, er av svært gammel dato og er faktisk eldre en islam. Det er skrevet utallige bøker og artikler gjennom tidene om at Jesus overlevde og bl.a. endte som familiemann i India.

At Per Sandberg gjør dette til et problem for muslimene, er en overforenkling og banalisering av dette temaet. Han kunne tatt seg bryet med å sjekke på internett om disse Jesus-ideene.

Men jeg skal ærlig innrømme at hvis den kristne tro er helt avhengig av at Jesus døde på korset og sto opp igjen den tredje dag, byr jeg ikke mye for denne troen. Helt avgjørende for mitt vedkommende er Jesu lære om hvordan menneskene skal leve sammen i samfunn. Her er det viktige prinsipper som må gjennomsyre politikken: gjør mot andre det du vil at andre skal gjøre mot deg (tjenerprinsippet), elske sine fiender m.m.

Per Sandberg er dessverre bare nok en historieløs politiker på ting-et...

DOJ

Samfunnsliv

Redaksjon og ekspedisjon
6150 ØRSTA

Abonnement i hele Norden
Kr. 500,- pr år
kr. 250,- pr halvår

Annonsepris kr. 4,- pr mm
1. side kr. 4,50 pr mm

Abonnement kan tegnes
ved poststedene eller
direkte i ekspedisjonen

Sats og trykk:
Møre-Nytt, Ørsta